Hayat

SAYI : 18
1 MAYIS 1959
125 KURUŞ

Bu sayıda :

Dünyanın en zengin adamı Haydarabat Nizamı'nın torunu ile evlenen Türk kızı.

Londra muhabirimizin yeni evlilerle yaptığı konuşma ve çektiği resimler, ayrıca İstanbulda gelin ailesiyle yapılan bir röportaj.

"daha güzel olmak" SCHERK ile başlar

Cazibenizi yapan nedir?

Harikulâde teninizdir!

Ancak fevkalâde berrak bir yüz tenine sahip olan kadınlar, hakikaten güzel ve cazip sayılır. Siz de, Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonunun bahşettiği tazeliğe hiç zahmet çekmeden kavuşabilirsiniz. Derhal sihirli tesirini gösteren Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonu cilde nüfuz eder, mesamelerde biriken kirleri kökten temizler ve cildin her hücresine yepyeni bir hayatiyet bahşederek, tene harikulâde bir tazelik verir. Teninize bu imkânı vermekte geç kalmayınız: sizi derhal inandıracak olan Scherk tecrübesini bugünden deneyiniz.

İŞTE İNANDIRICI SCHERK TECRÜBESİ

- Yüzünüzü mutadınız veçhile iyice yıkayıp temizleyiniz.
- Sonra bir parça pamuğa biraz Scherk (Lotion Faciale) yüz losyonu katınız ve yüzünüze ovarak sürünüz.
- Pamuk kirlenir, cildiniz tertemiz olur! Yüzünüzde fevkalâde bir rahavet hissedersiniz.

Scherk Lotion Faciale YÜZ LOSYONU

İstanbul Hilton Otelinde yapılan

1959 Vakko Defilesinde

en fazla alâka toplıyan

ÜÇ İTALYAN MANKENİNİN EN GÜZELİ

Miss **MARA CORNORİ** diyor ki:

"Türkiye'yi göz kamaştırıcı bir güzellikte buldum ve Piyale Makarnası'nın tadına hayran kaldım.

Biz İtalyanlar makarnaya bayılırız. Memleket haricine yaptığımız seyahatlerde en fazla hasretini çektiğimiz şey alıştığımız nefis makarnadır.

İlk defa İstanbul'da ananevi yemeğimiz olan makarnanın hasretini çekmedim. Yediğim makarna o kadar nefisti ki, bunun İtalya'dan ithal edildiğini zannettim. Meğer Türkiyede imal edilen Piyale Makarnası imiş. Doğrusu bu derece nefis makarna imal eden Türk Piyale Firmasını tebrik ederim.

Pek yakında Türk Misafirperverliği kadar Türk Piyale Makarnası'nın dünya çapında bir şöhret yapacağına eminim.

Memleketinizin tabiî güzelliklerini zevkle seyretmek ve harikulâde nefis Piyale Makarnasını zevkle yemek benim için bulunmaz bir saadet oldu.

İlk fırsatta hem çalışmak, hem de Piyale Makarnası yemek için Türkiye'ye tekrar gelmek en büyük arzumdur."

PİYALE MAKARNASI

PİYALE ADI...
AĞIZ TADI...

MAYIS NEŞESİ
kompozisyon :
MARCELLO MAGGIORI

HAFTALIK MECMUA

YIL : 4 SIRA No : 134
SAYI : 18 CİLT : I 1959

SAHİBİ : Şevket RADO
NEŞRİYAT MÜDÜRÜ :
Hikmet Feridun ES
YAZI İŞLERİNİ FİİLEN İDARE EDEN MESUL MÜDÜR :
İbrahim ÇAMLI
REDAKSİYON :
Sadun ALTUNA, Semiral BİLBAŞAR, Hikmet ANDAÇ
RESİM ve BAŞLIKLAR :
Ayhan ERER
FOTOĞRAFLAR :
FOTO HAYAT (Hususi Servis) - M. Sürenkök (Ankara) Turizm Fotoğraf Aj. (İzmir) Associated Press - United Press - Keystone - T. Haberler Ajansı - Ajans Ekspres.
TELİF HAKLARI :
Neşrettiğimiz bütün yazı ve resimlerin iktibas hakkı mahfuzdur. Mehaz göstermek suretiyle dahi alınamaz. Mecmuamıza gönderilen yazı ve resimler basılsın veya basılmasın iade edilmez.
İDARE YERİ :
Divanyolu, Klodfarer Caddesi No. 7, İstanbul. Tel : 27 34 56
DİZİLDİĞİ YER :
Doğan Kardeş Yayınları Anonim Şirketi Basımevi - İst.
BASILDIĞI YER :
Tifdruk Matbaacılık Sanayii A. Ş. Basımevi - İstanbul.
İLANLAR :
Türk Basın Birliği Resmi İlânlar Limited Ortaklığ'ından verilen ve tekniğimize uygun olarak hazırlanmış her türlü ilân alınır.
ABONE ŞARTLARI :
(Türkiye için)
Yıllık (52 Sayı) 60 T. L.
6 Aylık (26 Sayı) 30 T. L.
Yabancı memleketler için (âdi posta ile)
Yıllık : 11 $ veya 4 £
6 Aylık : 5.50 $ veya 2 £

HAYAT Mecmuası yabancı memleketlerde Dolar olarak 15 Cent'e, İngiliz Lirası olarak 1 Shilling'e veya bunların karşılığı olan fiatla satılır. Abone olmak isteyenler yukarıda yazılı Dolar veya İngiliz Lirasını T. C. Merkez Bankası vasıtasiyle adresimize gönderdikleri takdirde mecmualarını muntazaman alırlar. Uçakla gönderilecek abonelerden uçak posta masrafı ayrıca tahsil edilir.

Gelecek Hafta Hayat'ta

Hayat muharrirleri Doğu Berlinde

Berlinin Sovyet İşgal Bölgesinde Neler Gördüm?

Aşağıda, «Hayat» objektifinin biri Rus işgali altındaki Doğu Berlin'de, öteki Batı Berlin'de tesbit ettiği iki enstantaneyi görüyorsunuz.
İşte bir zamanın şarkılarında ismi geçen, yalnız Almanyanın değil, bütün Avrupanın en meşhur caddelerinden olan Unter den Linden. Şimdi Rus işgal bölgesinde bulunuyor. «Hayat» foto muhabiri bunu tam gün ortasında çekmiştir. Ortalıkta kimseler yok... Öteki resim ise yine Berlin'in en meşhur caddelerinden olan Kurfürstendamm. Aynı saatlerde ve hayat dolu...
Berlin'in Rus işgal bölgesinde pek enteresan bir röportaj hazırlıyan «Hayat» muhabirleri yurda dönmüştür. Gelecek haftadan itibaren gerek Rus işgali altındaki Doğu ve gerek Batı Berlin'i Hikmet Feridun'un kaleminden okuyacak, Semiha Es'in yerinde çektiği resimlerle seyredeceksiniz.

Bu resimler iki Berlin arasındaki büyük tezadı belirtmektedir. Yukarıda, hareketli Batı Berlin. Aşağıda, mezar sessizliği içinde Doğu Berlin.

Haftaya neşretmeğe başlıyacağımız tefrikamızın muharriri Çağatay Uluçay.

Taht Uğrunda Baş Veren Sultanlar

80 i aşkın Osmanlı Sultanının son günlerinin, son saatlerinin tarihî vesikalara dayanılarak anlatıldığı bu tefrika için Çağatay Uluçay, Hayat muhabirine diyor ki :

— Türklerde devlet bir ailenin malı sayılır, baba ölünce, oğullar, kardeşler arasında bölüşürdü. Sonra içlerinden biri başbuğ seçilirdi. Ancak, bu seçim kanlı taht savaşlarına yol açtığı için, Selçuk ve Osmanlı hükümdarları (devletin bekası) için çareler aramışlar, birinin tahta geçişinden sonra, ötekilerinin öldürülmesi karar altına alınmış. Böylece 600 yıl boyunca 80 i aşkın şehzade, sultan taht uğruna baş vermiş... İşte, bu eserde, baş veren sultanların, şehzadelerin hikâyelerini anlatıyorum.

— Bu eseri kaç yılda hazırladınız?

— 1949 yılında İngiltereden dönmüştüm. Uzman olarak Topkapı Sarayına tâyin edildim. Arşivde yıllarca harem ve şehzade hayatlarını inceledim. İşte bu çalışmalarımın sonunda iki eser hazırladım. Biri, Hayat mecmuasında bir müddet önce neşredilen «Harem» tefrikası, ikincisi de «Taht uğrunda baş veren sultanlar»...

— Bu şehzade ve sultanlar nasıl öldürülmüşlerdir ?

— Hepsi de boğularak. Çünkü sultanların öldürülmeleri ile ilgili fermanda, katlin boğularak yapılması yazılıdır?...

— Bu taht cinayetlerinin Fatih Sultan Mehmetle başladığı rivayet ediliyor, doğru mu?...

— Hayır, Osmanlı İmparatorluğunun kuruluşu ile yaşıttır. Sultan Osman, amcası Dündar Beyi öldürerek bu çığrı açmıştır. «Taht uğrunda baş veren sultanlar» ın defteri ise IV. Mustafa ile kapanmıştır.

Her hafta bir karakter tahlili

Hangi burçta doğdunuz? Karakteriniz nedir?

Mecmuamızın 16. sayısında başladığımız, tanınmış ruh doktoru Winter'in burçlara göre karakter tahlili serisini, ayda bir defa neşredeceğimizi ilân etmiştik.

16. sayımızda 21 nisan ile 21 mayıs arasında doğanlara ait ilk yazıyı okumuş olan kıymetli okuyucularımız bize gönderdikleri mektuplarda karakterlerini biran evvel öğrenmek istediklerini, fazla beklemeğe tahammülleri olmadığını bildirmişlerdir. Bu umumi arzuya uyarak 19. sayımızdan itibaren her hafta bir burçta doğanların karakterlerini bildireceğiz. Gelecek hafta çıkacak 19. sayımızda ikizler burcundd, yani 22 mayısla 20 haziran arasında doğan kadın ve erkeklerin huyları, temayülleri, sevdikleri ve nefret ettikleri şeyler ve bu burçta doğan erkeklerle evlenecek kadınlara öğütler bulacaksınız.

ENDONEZYA CUMHURBAŞKANI SUKARNO TURKİYEDE

Üç bin adası ve 80 milyonu aşan nüfusu ile dünyanın en büyük Müslüman devleti Endonezya'nın Cumhurbaşkanı Dr. Ahmet Sukarno, nisan ayı sonunda Ankara ve İstanbulu resmen ziyaret etti. Türkiye, dost ve kardeş Endonezya devlet başkanını samimî ve sevgi dolu gösterilerle karşıladı. Yukarıdaki fotoğrafta, Endonezya Cumhurbaşkanı Dr. Sukarno ve Celâl Bayar halkı selâmlarken görülüyor. (Gelecek sayımızda, dost devlet başkanının ziyaretleri ile ilgili bir röportaj bulacaksınız.)

1959 TÜRKİYE GÜZELİ

18 nisan gecesi Spor ve Sergi Sarayında tertiplenen 1959 Türkiye Güzellik Kıraliçeliğini 19 yaşındaki Figen Özgür kazanmıştır. Babası emekli binbaşı, annesi öğretmen olan Türkiye güzeli, Fransız St. Benoit lisesi orta kısım mezunudur ve bir bankada çalışmaktadır. Yarışmada ikinciliği 20 yaşındaki Tülay Bulca, Zarafet Kıraliçeliğini de 18 yaşındaki Mürüvvet Seyfioğlu kazanmışlardır. Fotoğraflarımızda yukarıda sağdan itibaren kıraliçe, ikinci güzel ve zarafet kıraliçesi; yanda da kıraliçe yalnız olarak görülüyor.

100 SEYİRCİLİ TELEVİZYON

Teknik Üniversitenin bir odasında kurulan stüdyoda perşembe günleri televizyon deneme yayınları yapılıyor. Bu televizyonda 100 e yakın sanatçı, teknisyen çalışır. İstanbulda evinde televizyon bulunanların sayısı ise 100 bile değil... Üstte bir televizyona sahip Bay S. Can, evinde komşu çocukları ile piyes seyrederken; yanda, Stüdyoda piyesin B. Can'ın televizyonuna akseden sahnesinin kameraya alınışı görülüyor.

EMIL GILELS Dünyanın en büyük piyanistlerinden sayılan Sovyet piyanisti Emil Gilels, Ankara ve İstanbulda konserler vermiştir. Yukarıda sanatçı İstanbuldaki konserinde görülüyor, 43 yaşındaki Gilels, Sovyet Müzik Akademisinde profesördür.

İBADET EDEN KADIN

İbadet eden bir kadını canlandıran bu minyatür, Ankara Türk El Sanatlarını Tanıtma Derneğinden Hamiye Çolakoğlu'na aittir ve adı «İbadet» tir.

YAGO DOĞRU SÖYLÜYOR

Sohbet KÖŞESİ

GEÇEN gün kitaplarımı karıştırırken elime Shakespeare'in meşhur Othello' su geçti. Şöyle gelişi güzel açtım: Roderigo'nun aşkından kendisini denize atacağını söylemesi üzerine Yago'nun ona verdiği cevap karşıma çıktı. Roderigo diyordu ki:

— Ne yapayım? Ona bu derece düşkün olmak ayıp, itiraf ediyorum, ama bu dertten kurtulmak iktidarım dahilinde değil!

Yago da ona şu cevabı veriyordu:

— İktidarın dahilinde değil mi? Saçma şey! Böyle veya şöyle olmak kendi elimizdedir. Bedenimiz bizim bahçemizdir, irademiz de onun bahçıvanı! Öyle ki, ister ısırgan yetiştirelim, ister salata dikelim; ister çördük otu üretelim, ister nane toplıyalım; ister oraya bakmıyalım kısır kalsın veya bakalım verimli olsun, bu işte iktidar ve tanzim salâhiyeti irademizdedir. Eğer, hayat terazimizin zevk kefesiyle denkleşecek bir akıl ve muhakeme kefesi olmasaydı kanımızın azgınlığı ve tabiatımızın kötülüğü bize en olmıyacak şeyleri yaptırırdı. Fakat kuduran ihtiraslarımızı, nefsimizin bizi tazib eden iğnelerini, uslanmamış şehvetimizi teskin edecek muhakememiz var...»

Büyük İngiliz muharririnin kitabında bu satırları okuduğum zaman sevgili okuyucularımdan bana gelen bazı mektupları hatırladım: Bunlardan bir kısmı, tıpkı Roderigo gibi, aşk yüzünden canlarına kıymayı tasarladıklarını bildiriyor, bir kısmı da başına gelen tatsız hâdiseleri, hattâ fakirliği, işsizliği, kader ve kısmete havale ederek «alın yazısı» diye kabul etmek suretiyle rahata kavuşmak istiyordu.

Bütün bunlar şüphesiz irademizin kuvvetini unutmamızdan, hayatımızı yapmak kudretinin kendimizden geleceğini bilmeyişimizden doğuyor. Âşık olduğu kimseye kavuşmaktan ümidi kesince kendini öldürmiye kalkan insanın iradesi sıfıra inmiş demektir. İstediği olmayınca «Ne yapayım, kader böyle imiş» veya «kısmet değilmiş» diyen kimse, istediğinin olması için fazla bir gayret sarfetmediğini hiç hesaba katmıyor demektir. Kader ve kısmet muhakkak ki çok iyi tertib edilmiş birer binadır. O kadar mükemmel tertib edilmişlerdir ki bir iş olsa da olmasa da, «kaderde varmış» veya «kısmet değilmiş» diyerek işin içinden sıyrılmak kabildir. Meselâ «kısmetinde olanın kaşığında çıkar» derler. Fakat eğer çorba sade suya ise, yani onun içine bir şey konmamışsa kaşıkta bir şey çıkmasını beklemek satlık değil midir?

Geçenlerde radyoda bir piyango ilânı dinledim. Spiker: «Hayatta iş yaparak yüz binlerce lira kazanan insanlar çoktur, fakat bir piyango bileti almadan yüz bin lira kazanan görülmemiştir» diyordu. Haydi bakalım, kısmetinizde olsun da piyangodan, bilet almaksızın, size büyük ikramiye çıksın! Kabil mi? Biz irademizi kullanalım, aklımızı ve muhakememizi işletelim, pek çok şeylerin iktidarımız dahilinde olduğunu göreceğiz. Yago, galiba doğru söylüyor.

ŞEVKET RADO

Asırlardır toprak altında uyuyan

Tarihî Efes Şehri Uyanıyor...

Yakın zamana kadar bomboş bir tavla olarak terkedilmiş duran tarihî Efes, şimdi Türk ve Avusturyalı uzmanlardan teşekkül eden bir hafriyat grupu tarafından meydana çıkarılmakta ve yeni baştan onarılmaktadır.

Eski medeniyetlerin kavşağı olan Efes, asırlar boyunca daldığı uykudan artık uyanmaktadır. Yakın bir gelecekte oraya yolu düşenler, yeniden onarılan bu şehri, asırlar önce yaşamış Efesli'lerin gözleriyle göreceklerdir. İşte yeni baştan inşa edilen Hadrian mâbedinden bir görünüş.

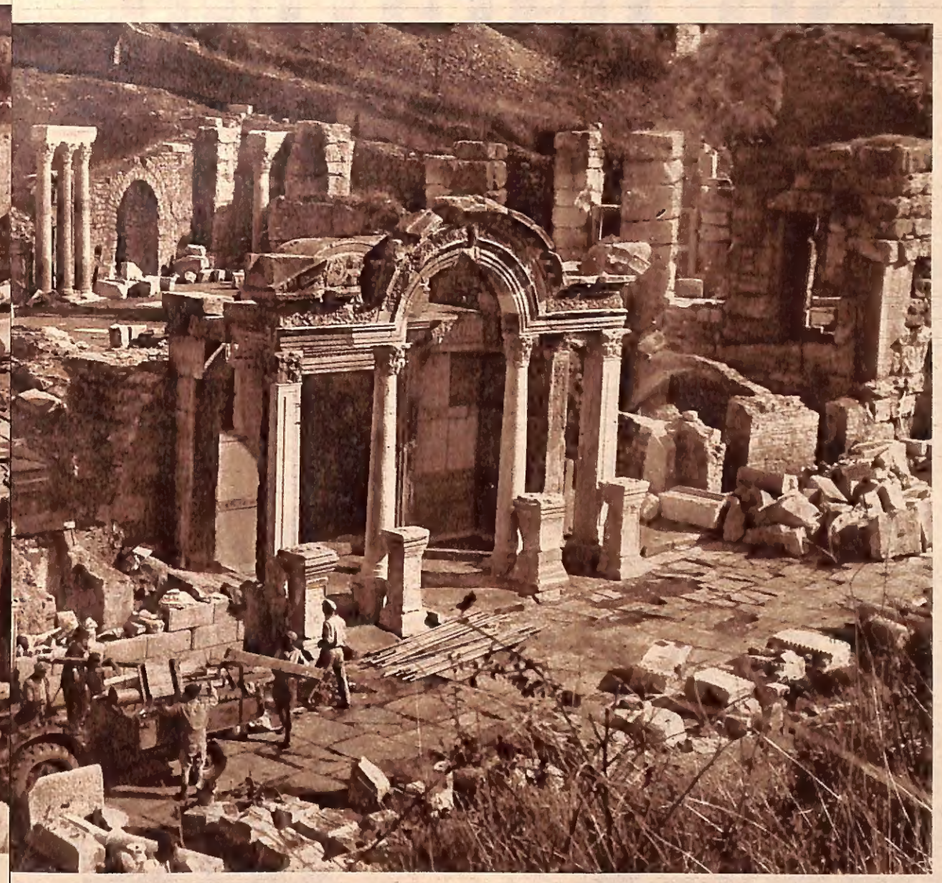

KÜÇÜK Menderes deltasında, Anadolu Tanrıçası Kybele tapınağının bulunduğu sahada kurulan ve ahalisini Akalar teşkil eden Efes şehri, Anadolunun ticaret limanı olarak mühim bir mevki işgal ediyor, Milet ve İzmirle daimî rekabet halinde bulunuyordu. Efes M.E. XI. asırda Iyonya Konfederasyonuna dahil olmuştur. Lidya Kıralı Kroisos, Pers Kıralı Cyrus ve Büyük İskender (M.E. 334) bu ülkede hüküm sürmüş, İskenderin kumandanlarından Lysimachos, şehri Panayır ve Bülbüldağı arasındaki vâdide, bugünkü yerine nakletmiştir. Efes M.E. 190 da Romalıların hâkimiyetine geçer. Augustus devri, bu şehre bugün kalıntıları bulunan Gimnazyum, Stadyum, Kütüphane, Agora, Tiyatro gibi mimari âbideleri kazandırmıştır. Hıristiyanlığın yayılma devirlerinde Aziz Pavlus ilk teşkilâtını burada kurmuş, Aziz Yahya, İncilini burada kaleme almış, Hazreti İsanın annesi Hazreti Meryem burada yaşamış ve ölmüştür. M.S. 431 de üçüncü genel Konsül, Meryemana Kilisesinde, bu şehirde toplanmıştır. Ashabı-Kehf mağaraları bu bölgededir. Efes VII. yüzyılda Bizans muhasarasından dönen Arapların istilâsına da uğramıştır.

Bu sıralarda kötü iklim şartları ile kıymetini kaybeden şehir, yavaş yavaş St. Jean Kilisesinin bulunduğu tepede teşekkül etmeğe başlar. 1304 te Menteşeoğullarına, sonra da Aydınoğlu Mehmet Beye geçer. 1914 te SELÇUK adını alıncaya kadar Ayasuluk diye anılır.

EFESTEKİ ÇALIŞMALAR

İşte bugün, Hellenistik, Roma, Bizans ve Aydınoğulları devirlerine ait âbideleri sinesinde barındıran bu tarihî bölgede bir şehir, asırların üzerine yığdığı topraklardan silkinerek uyanmakta, paha biçilmez değeri ile Ege bölgemizde dünya turizminin mihrakı haline gelmektedir.

Bu gerçeği meydana getiren Efes kazıları, Avusturya Arkeoloji Enstitüsü tarafından yapılmakta ve parası onlar tarafından ödenmektedir. Cumhuriyet devrinden evvel, harabelerin bulunduğu saha Avusturya Arkeoloji Enstitüsü tarafından satın alınmıştır. Şimdi neşir hakkı yalnız bu Enstitüye ait olmak üzere kazılara devam edilmektedir. Efeste ilk kazılar Prof. Otto Bendorf tarafından 1895 te başlamış, Enstitüye intikal ettikten sonra (1896-1914) Rudolf Heberdey, (1926 - 1935) Josef Keil tarafından devam edilmiştir. Yeni devre 1954 te kıymetli ve enerjik Prof. Dr. Franz Miltner tarafından açılmıştır ve Türk - Avusturya kültürel işbirliğinin sembolü halinde devam etmektedir. Prof. Miltner'in başkanlığında, Avusturyalı arkeolog, mimar ve heykeltıraşlardan müteşekkil grupa Maarif Vekâleti adına bir hafriyat komiseri ile İstanbul Arkeoloji Müzeleri heykeltıraşı ve restoratörü Muzaffer Ertoran iştirak etmektedir. Şimdiye kadar yapılmış olan kazılarda mermer caddeleri, tiyatrosu, Bizans ve termal hamamları, Agorası, belediye sarayı ve mâbetleri ile meydana çıkan şehrin, restorasyonunun da başlaması ile çehresi değişmekte ve turistler için çok cazip hale gelmektedir.

MEYDANA ÇIKAN ESERLER

200 amelenin iştiraki ile toprak makineleri, traktörler ve 2 km. ye yakın dekovil hattı ve diğer modern vasıtalarla çalışılmakta olan bu muazzam kazıda, dört ay zarfında 35.000 m³ toprak kaldırılmış ve temizlenmiştir. Bu cümleden olarak 14.000 m² saha işgal eden Büyük Skolastikia hamamı tamamen temizlenmiş, Panayırdağına çıkan 260 m. uzunluğunda hamam yolu açılmıştır. Hamamın ikinci kat sütunlarından maada antik mimari için cidden mühim bilgi teşkil eden üçüncü kat

Memleketimizin bir numaralı turizm bölgesi haline gelmekte olan Efeste yapılan kazılar, değerli eserler kazandırmaktadır. İşte, realist formları ve mükemmel işçiliğiyle aşk ilâhesi Afrodit'e ait bir beden.

Tarihi Efes'te asırların toprağa gömdüğü medeniyetlerin kalıntılarını yeni baştan gün ışığına kavuşturmak, arkeoloji uzmanları için son derece çetin bir mesele olmaktadır. Toprak altında bulunan taşlar, ancak yeniden biraraya getirilmekle teşhis olunabilmekte ve sanat dünyası, asırlar boyunca toprak altında kalmış medeniyet sembollerine yeniden kavuşmaktadır. Resim, birçok parçaları bitiştirilerek monte edilmiş dinlenen bir savaşçıyı gösteriyor.

200 amelenin iştirakiyle yapılan Efes hafriyatını idare edenler. Birinci sırada soldan sağa: Heykeltıraş M. Werner, hafriyat komiseri Antalya Müzesi Müdürü İsmet Ebcioğlu, Arkeolog Wolfgang Oberleitner. İkinci sırada gene soldan itibaren, Heykeltıraş ve Restoratör Muzaffer Ertoran, Mimar Goeschel, Topoğraf Modrian, Arkeolog Dr. Alzinger, Heyet Başkanı Dr. Franz Miltner, heyet doktoru, makinist Hans Timko, Heykeltıraş ve Restoratör Miltner.

Heykellerinde göğüslerinin çokluğu ile ifadelendirilen bereket ve bolluk ilâhesi Armetis, aynı zamanda Efes şehrinin tanrıçasıdır. Kazılarda ele geçmiş olması, bu yönden önemlidir.

duvar kalıntıları elde edilmiştir.

Diğer taraftan 12.000 m³ kazıyı ihtiva eden çalışmalar ile mermer cadde üzerinde kuzey-güney istikametinde 100 m. lik bir kesit açılmış ve burada (Hidreion) yazılı bir kitabe ile çeşme plânları elde edilmiştir ki, mimari formlarından M.S. 2. asra ait olup bilâhara 4. asırda ikinci defa restore edildiği anlaşılmaktadır. Biraz ilerde güneyde Efes'in en büyük çeşmesi elde edilmiştir. Augustus zamanında Efes'e birçok hizmetlerde bulunan (Caius Sextilius Pollio) şerefine tesis edilen bu çeşme, Dominitian zamanında gelişerek, zengin mimari parçalar ve heykellerle süslenmiş bulunmakta idi. Bu heykellerden pek çoğu ele geçmiştir. Bunlardan, Otricoli Zevs'ini hatırlatan, tabii cesametten büyük bir Zeus büstü, Hellenistik modelden ilhamını almış, istirahat eden bir muharip heykeli, Hellenistik bir Afrodit bedeni ile Amazon ve Yunanlılar arasındaki harbleri gösteren grup heykelleri zikre değer.

Pollionympheum'un güney - doğusunda, cephenin bir kısmında (takriben 40 m.) 3 kat irtifaında, yüksek sanat kıymetini haiz teraslar meydana çıkarılmıştır.

Bunun zemininden İmparator Domitian mâbedi yükselirdi.

Ayrıca, şehrin bir yamacında kazılan çok katlı binalara ait sahada, ifade dolu heykeller ele geçmiştir. M.S. 2. asra ait bronzdan bir filozof başı, bir Romalı büstü (muhtemelen Antonini devrine aittir) ve son Hellenistik çağa ait bir baş bu aradadır.

Diğer taraftan harabelerin yeniden kurulmasını gaye edinen ve esere eski plâstik hüviyetini kazandıracak olan çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Günden güne artan ve ortalama 40.000 kişiyi bulan ecnebi ziyaretçiler, yapılan bu restorasyon sayesinde antik bir şehrin havasını teneffüs edebilmektedirler. Eski Eserleri Koruma Kanunu, buluntuların muhafazası imkânını sağlamış, böylece eserin asli bünyesine sadık kalarak onarım yapmak mümkün kılınmıştır.

Bu sene, Müzeler ve Eski Eserler Umum Müdürlüğü, restorasyon işlerine mühim miktarda iştirak etmiştir. Vedius Gimnazyumundaki çalışmalardan maada Kuretler caddesindeki sütunlu salonda bulunan 300 m² yer mozayiği üzerinde İstanbul Arkeoloji Müzesinden heykeltıraş ve restoratör Muzaffer Ertoran itina ile çalışmaktadır.

Avusturyalılar tarafından, geçen sene başlanan ve İmparator Hadrian şerefine yapılmış olan mâbedin, orijinal parçaları ile kurulması başarı ile sona ermiştir. Aynı şekilde St. Jean mezarı üzerinde bulunan Justinian Basilikası, kazı heyeti için mühim bir mevzu teşkil etmektedir. Bu binanın, doğu kısmından bir kesit ele alınarak, zemin ve üst katın sütunları kapitallerile yeniden konmuş ve restore edilmiştir. Devam eden çalışmalar, Justinian devri mimarisini muhteşem çizgileri ile ortaya koymaktadır.

Asırlardır toprak altında uyuyan

Tarihî Efes

Yakın zamana kadar bomboş bir tavla olarak terkedilmiş duran tarihî Efes, şimdi Türk ve Avusturyalı uzmanlardan teşekkül eden bir hafriyat grupu tarafından meydana çıkarılmakta ve yeni baştan onarılmaktadır.

Eski medeniyetlerin kavşağı olan Efes, asırlar boyunca daldığı uykudan artık uyanmaktadır. Yakın bir gelecekte oraya yolu düşenler, yeniden onarılan bu şehri, asırlar önce yaşamış Efesli'lerin gözleriyle göreceklerdir. İşte yeni baştan inşa edilen Hadrian mâbedinden bir görünüş.

KÜÇÜK Menderes deltasında, Anadolu Tanrıçası Kybele tapınağının bulunduğu sahada kurulan ve ahalisini Akalar teşkil eden Efes şehri, Anadolunun ticaret limanı olarak mühim bir mevki işgal ediyor, Milet ve İzmirle daimî rekabet halinde bulunuyordu. Efes M.E. XI. asırda Iyonya Konfederasyonuna dahil olmuştur. Lidya Kıralı Kroisos, Pers Kıralı Cyrus ve Büyük İskender (M.E. 334) bu ülkede hüküm sürmüş, İskenderin kumandanlarından Lysimachos, şehri Panayır ve Bülbüldağı arasındaki vâdide, bugünkü yerine nakletmiştir. Efes M.E. 190 da Romalıların hâkimiyetine geçer. Augustus devri, bu şehre bugün kalıntıları bulunan Gimnazyum, Stadyum, Kütüphane, Agora, Tiyatro gibi mimari âbideleri kazandırmıştır. Hıristiyanlığın yayılma devirlerinde Aziz Pavlus ilk teşkilâtını burada kurmuş, Aziz Yahya, İncilini burada kaleme almış, Hazreti İsanın annesi Hazreti Meryem burada yaşamış ve ölmüştür. M.S. 431 de üçüncü genel Konsül, Meryemana Kilisesinde, bu şehirde toplanmıştır. Ashabı-Kehf mağaraları bu bölgededir. Efes VII. yüzyılda Bizans muhasarasından dönen Arapların istilâsına da uğramıştır.

Bu sıralarda kötü iklim şartları ile kıymetini kaybeden şehir, yavaş yavaş St. Jean Kilisesinin bulunduğu tepede teşekkül etmeğe başlar. 1304 te Menteşeoğullarına, sonra da Aydınoğlu Mehmet Beye geçer. 1914 te SELÇUK adını alıncaya kadar Ayasuluk diye anılır.

EFESTEKİ ÇALIŞMALAR

İşte bugün, Hellenistik, Roma, Bizans ve Aydınoğulları devirlerine ait âbideleri sinesinde barındıran bu tarihî bölgede bir şehir, asırların üzerine yığdığı topraklardan silkinerek uyanmakta, paha biçilmez değeri ile Ege bölgemizde dünya turizminin mihrakı haline gelmektedir.

Bu gerçeği meydana getiren Efes kazıları, Avusturya Arkeoloji Enstitüsü tarafından yapılmakta ve parası onlar tarafından ödenmektedir. Cumhuriyet devrinden evvel, harabelerin bulunduğu saha Avusturya Arkeoloji Enstitüsü tarafından satın alınmıştır. Şimdi neşir hakkı yalnız bu Enstitüye ait olmak üzere kazılara devam edilmektedir. Efeste ilk kazılar Prof. Otto Bendorf tarafından 1895 te başlamış, Enstitüye intikal ettikten sonra (1896-1914) Rudolf Heberdey, (1926 - 1935) Josef Keil tarafından devam edilmiştir. Yeni devre 1954 te kıymetli ve enerjik Prof. Dr. Franz Miltner tarafından açılmıştır ve Türk - Avusturya kültürel işbirliğinin sembolü halinde devam etmektedir. Prof. Miltner'in başkanlığında, Avusturyalı arkeolog, mimar ve heykeltıraşlardan müteşekkil grupa Maarif Vekâleti adına bir hafriyat komiseri ile İstanbul Arkeoloji Müzeleri heykeltıraşı ve restoratörü Muzaffer Ertoran iştirak etmektedir. Şimdiye kadar yapılmış olan kazılarda mermer caddeleri, tiyatrosu, Bizans ve termal hamamları, Agorası, belediye sarayı ve mâbetleri ile meydana çıkan şehrin, restorasyonunun da başlaması ile çehresi değişmekte ve turistler için çok cazip hale gelmektedir.

MEYDANA ÇIKAN ESERLER

200 amelenin iştiraki ile toprak makineleri, traktörler ve 2 km. ye yakın dekovil hattı ve diğer modern vasıtalarla çalışılmakta olan bu muazzam kazıda, dört ay zarfında 35.000 m³ toprak kaldırılmış ve temizlenmiştir. Bu cümleden olarak 14.000 m² saha işgal eden Büyük Skolastikia hamamı tamamen temizlenmiş, Panayırdağına çıkan 260 m. uzunluğunda hamam yolu açılmıştır. Hamamın ikinci kat sütunlarından maada antik mimari için cidden mühim bilgi teşkil eden üçüncü kat

Memleketimizin bir numaralı turizm bölgesi haline gelmekte olan Efeste yapılan kazılar, değerli eserler kazandırmaktadır. İşte, realist formları ve mükemmel işçiliğiyle aşk ilâhesi Afrodit'e ait bir beden.

Tarihi Efes'te asırların toprağa gömdüğü medeniyetlerin kalıntılarını yeni baştan gün ışığına kavuşturmak, arkeoloji uzmanları için son derece çetin bir mesele olmaktadır. Toprak altında bulunan taşlar, ancak yeniden birarayа getirilmekle teşhis olunabilmekte ve sanat dünyası, asırlar boyunca toprak altında kalmış medeniyet sembollerine yeniden kavuşmaktadır. Resim, birçok parçaları bitiştirilerek monte edilmiş dinlenen bir savaşçıyı gösteriyor.

200 amelenin iştirakiyle yapılan Efes hafriyatını idare edenler. Birinci sırada soldan sağa: Heykeltıraş M. Werner, hafriyat komiseri Antalya Müzesi Müdürü İsmet Ebcioğlu, Arkeolog Wolfgang Oberleitner. İkinci sırada gene soldan itibaren, Heykeltıraş ve Restoratör Muzaffer Ertoran, Mimar Goeschel, Topoğraf Modrian, Arkeolog Dr. Alzinger, Heyet Başkanı Dr. Franz Miltner, heyet doktoru, makinist Hans Timko, Heykeltıraş ve Restoratör Miltner.

Şehri Uyanıyor...

Heykellerinde göğüslerinin çokluğu ile ifadelendirilen bereket ve bolluk ilâhesi Armetis, aynı zamanda Efes şehrinin tanrıçasıdır. Kazılarda ele geçmiş olması, bu yönden önemlidir.

duvar kalıntıları elde edilmiştir.

Diğer taraftan 12.000 m² kazıyı ihtiva eden çalışmalar ile mermer cadde üzerinde kuzey-güney istikametinde 100 m. lik bir kesit açılmış ve burada (Hidreion) yazılı bir kitabe ile çeşme plânları elde edilmiştir ki, mimari formlarından M.S. 2. asra ait olup bilâhara 4. asırda ikinci defa restore edildiği anlaşılmaktadır. Biraz ilerde güneyde Efes'in en büyük çeşmesi elde edilmiştir. Augustus zamanında Efes'e birçok hizmetlerde bulunan (Caius Sextilius Pollio) şerefine tesis edilen bu çeşme, Dominitian zamanında gelişerek, zengin mimari parçalar ve heykellerle süslenmiş bulunmakta idi. Bu heykellerden pek çoğu ele geçmiştir. Bunlardan, Otricoli Zevs'ini hatırlatan, tabii cesametten büyük bir Zeus büstü, Hellenistik modelden ilhamını almış, istirahat eden bir muharip heykeli, Hellenistik bir Afrodit bedeni ile Amazon ve Yunanlılar arasındaki harbleri gösteren grup heykelleri zikre değer.

Pollionympheum'un güney - doğusunda, cephenin bir kısmında (takriben 40 m.) 3 kat irtifaında, yüksek sanat kıymetini haiz teraslar meydana çıkarılmıştır.

Bunun zemininden İmparator Domitian mâbedi yükselirdi.

Ayrıca, şehrin bir yamacında kazılan çok katlı binalara ait sahada, ifade dolu heykeller ele geçmiştir. M.S. 2. asra ait bronzdan bir filozof başı, bir Romalı büstü (muhtemelen Antonini devrine aittir) ve son Hellenistik çağa ait bir baş bu aradadır.

Diğer taraftan harabelerin yeniden kurulmasını gaye edinen ve esere eski plâstik hüviyetini kazandıracak olan çalışmalar büyük önem taşımaktadır. Günden güne artan ve ortalama 40.000 kişiyi bulan ecnebi ziyaretçiler, yapılan bu restorasyon sayesinde antik bir şehrin havasını teneffüs edebilmektedirler. Eski Eserleri Koruma Kanunu, buluntuların muhafazası imkânını sağlamış, böylece eserin asli bünyesine sadık kalarak onarım yapmak mümkün kılınmıştır.

Bu sene, Müzeler ve Eski Eserler Umum Müdürlüğü, restorasyon işlerine mühim miktarda iştirak etmiştir. Vedius Gimnazyumundaki çalışmalardan maada Kuretler caddesindeki sütunlu salonda bulunan 300 m² yer mozayiği üzerinde İstanbul Arkeoloji Müzesinden heykeltıraş ve restoratör Muzaffer Ertoran itina ile çalışmaktadır.

Avusturyalılar tarafından, geçen sene başlanan ve İmparator Hadrian şerefine yapılmış olan mâbedin, orijinal parçaları ile kurulması başarı ile sona ermiştir. Aynı şekilde St. Jean mezarı üzerinde bulunan Justinian Basilikası, kazı heyeti için mühim bir mevzu teşkil etmektedir. Bu binanın, doğu kısmından bir kesit ele alınarak, zemin ve üst katın sütunları kapitallerile yeniden konmuş ve restore edilmiştir. Devam eden çalışmalar, Justinian devri mimarisini muhteşem çizgileri ile ortaya koymaktadır.

Dünya edebiyatı klâsiklerinden:

HARP ve SULH (2. Baskı) — L. Tolstoy — 10 Lira

NOTRE DAME'in KAMBURU — V. Hugo — 10 Lira

AŞKTAN DA ÜSTÜN — E. Gaskell — 8 Lira

BİR BAŞKA KADIN — H. Walpole — 10 Lira

Nobel kazanmış yazarlardan:

GELİN TACI — S. Undset — 8 Lira

HER KADIN GİBİ — S. Undset — 8 Lira

SİLAHLARA VEDA — E. Hemingway — 10 Lira

SENİ SEVMEK KADERİM — S. Lewis — 10 Lira

Dr. JİVAGO — Boris Pasternak — 12,5 Lira

Günümüzün şaheserleri:

SABAH YILDIZI (2. Baskı) — Cronin — 10 Lira

BİR AŞK UĞRUNA — Cronin — 10 Lira

MELİSSA — T. Caldwell — 8 Lira

BÜYÜLÜ ÇİÇEK — L. Bromfield — 8 Lira

İHTİRAS ENGİNLERİ — F. W. Kenyon — 11 Lira.

Her kitap nefis, sağlam ciltli, ayrıca beş renk resimli ceket kaplıdır.

Bu kitapları bedellerine karşılık POSTA PULU göndererek GÜVEN YAYINEVİnden de getirtebilirsiniz. ÜCRETSİZ kataloğumuzu isteyiniz!

GÜVEN YAYINEVİ

Cağaloğlu Yokuşu
Narlıbahçe S. 11
İSTANBUL

ŞARLO ANLATIYOR

İŞTE HAYATIM!..

KONUŞAN: FREDERICK SANDS — ÇEVİREN: ADNAN ERİM

2 BİRBİRİMİZİN zevklerine ve görüşlerine her zaman hürmet ederiz. Bu da evimizin içinde müsait bir hava yaratır. Ekseriya ikimiz de kendi işlerimizle meşgul bulunuruz. Birbirimize karışmayız. Bu şekilde, mütemadiyen konuşmak ve birbirimizi meşgul etmek külfetinden kurtulmuş oluruz. Meselâ, Oona güzel piyano çalar! Fakat beni eğlendirmek için ikide bir piyano çalmıya veya mevzu bulup konuşmıya lüzum hissetmez. Ben de ondan böyle birşey beklemem. Yani, bizim evlilik hayatımız mutlak bir anlaşmaya istinat etmektedir. Birbirimizle her hususta anlaşmış vaziyetteyiz!...

■

Oona, cidden müstesna bir eştir. Chaplin ile 1943 senesinde evlendiği zaman 18 yaşındaydı. Şarlo ise 54. Yani, kayınpederiyle yaşıt!... Oona, meşhur Amerikalı dram yazarı Eugene O'Neill'in kızıdır. Chaplin'le evlendikten sonra, İngiliz vatandaşlığını kabul etmiş, kendini tamamen kocasına vakfetmiştir.

Charlie Chaplin, ondan evvel üç defa daha evlenmişti. Fakat üçü de devam edemedi. Chaplin'in dördüncü defa olarak evlenmeye teşebbüs etmesi meraklı bir mevzu değil midir?... 18 yaşında körpecik bir kız nasıl olup da Şarlo'nun karşısına çıkmıştı?

Şarlo bu hikâyeyi şöyle anlattı:

— Bir film çevirecektim. İsmi «Shadow and Substance» (Gölge ve Madde) idi. Bunda rol alacak genç bir kız arıyordum. Bir tiyatro acentesi Oona adında bir genç kız tavsiye etti. Kız geldi. Ne kadar genç, ne kadar inceydi! Birkaç gün sonra bir arkadaşım beni akşam yemeğine davet etti. Oona'yı da çağırmış. Orada yine buluştuk. Şakası yok, kızdan hoşlanmıştım! Düşündüm. Filmdeki rolü ona vermekten vazgeçtim. Onun yerine kendisiyle evleniverdim!!...

■

Beyaz perdenin eski kurdunun birkaç kelimeyle hulâsa ediverdiği bu evlenmenin kısa bir evveliyatı vardı. Genç ve güzel kız Oona, babasiyle anlaşamıyordu. Üstelik babası onun Şarlo ile evlenmesine de taraftar değildi. Oona, tiyatroyu, sinemayı çok seviyordu. Artist olmak hulyasiyle yanıp tutuşuyordu! Amerikalı film prodüktörü John Wildberg, bir tesadüf eseri, Oona ile tanıştı. Onun sahneye çıkma arzusunu öğrenince, yeni çevrilmekte olan bir filmde ufak bir rol verdi. Bu filmin ismi «Escape Me Never» (Benden Asla Kaçmıyacaksın) idi.

Bu tecrübede Oona epey başarı gösterdi. Wildberg, genç kızı derhal bir tiyatro dersanesine göndererek altı haftalık kursa tâbi tuttu. Ondan sonra da Hollywood'a yolladı. İşte bu sırada idi ki, Charlie Chaplin genç kızın karşısına çıktı.

Oona eğer göründüğü gibi sâf ve hareketsiz olsaydı, civa gibi yerinde duramıyan Chaplin'le geçinmesine imkân var mıydı!... Onda, ilk bakışta görünmiyen ve anlaşılmıyan birçok hasletler gizliydi!

Şarlo, genç karısı hakkındaki sözlerine şöyle devam etti:

— Oona'ya sorarsanız, kendisini hiç beğenmez! Fakat, bir de bana sorarsanız, size şunları söyliyebilirim: Sabahleyin kalkar kalkmaz herşeyi bırakıp beni düşünür! Kahvaltım, masanın üzerine hazırlanmış mı? En ziyade, kahve, portakal suyu içerim, yumurta, jambon yerim. İngiliz olduğum nereden belli olacak! Mamafih bazan kızarmış ekmekle marmelât yediğim de vâkidir.

Bunları afiyetle mideme indirdikten sonra Oona'yı lâfa tutmıya kalkarım! Çünkü saat 10 olmuştur. Bu saatte çalışmıya başlamam lâzımdır. Beni zorla sofradan kaldırır. Sesimi çıkarmam. İtaat ederim. Günde altı ilâ sekiz saat çalışmam icap ettiğini bilir! Akşamın beşine kadar devamlı şekilde çalışırım. Tam beş oldu mu, işi bırakır, banyoya koşarım. Güzel bir istim banyosu yaparım. Aklım başıma gelir. Bir de Türk hamamım vardır. Elektrikle ısınır...

Yazları ne mi yaparım diyorsunuz? Spor olarak, bol bol tenis oynarım. Yüzerim. Kendi arazim üzerinde bir yüzme havuzum, bir de tenis sahası vardır.

Pazarları evimize misafir dolar. O günler hizmetçilerin tatil günleridir. Kolları sıvayıp ben de mutfağa dalarım! Oona ile başlarız yemek hazırlamıya!

Oona, aynı zamanda iyi bir aşçıdır! Bulaşıkları da hiç ortada göremezsiniz. Ne yapar onları bilmem! Kaşla göz arasında yıkar mı, kaldırır mı?... Bütün bu işleri öyle rahat, öyle kolaylıkla yapar ki!... Şaşmamak elden gelmez!...

Saadetin şartı nedir diye mi soruyorsunuz?!... Bunun şartı martı yoktur desem daha doğru. Biz sadece talihli insanlardanız da onun için saadete erişmişiz! Mamafih bu mevzu etrafında bir tek şey söyliyebilirim: Karı - kocanın, birbirinden fazla şeyler beklememesi lâzımdır. Saadetin yegâne şartı bu olabilir. Biz öyle yaparız. Ekseri şeyleri olduğu gibi kabul ederiz. Onun için mesuduz! Sonra bir mesele daha var: Karım hiçbir zaman bencilik iddiasında değildir. Çocukları inhisarı altına almıya çalışmaz! Ben de çalışmam! Öyle rahat ederiz ki!...

■

İçeriki odadan hafif bir müzik sesi duyulmaya başlamıştı. Oona, plâk çalıyordu. Ne kadar dinlendirici bir sesti bu!...

Orası genç kadının yatak odasıydı. Evin bütün işlerini bu odadan idare ediyordu. Kapının yanında, duvarda gömme bir masa vardı. Evin masraf hesaplarını bu masaya otırarak yapıyordu.

Bütün işlerle bizzat meşgul oluyordu ama, çocuklara bakmak için iki de mürebbiye tutulmuştu. Fakat Oona çocukları yalnız onlara bırakır mıydı?...

Yatak odasının eşyası sade idi. On altıncı Louis stili iki koltuk. Yan yana iki karyola. Bunların plânını Şarlo çizmişti. Tahtası kiraz ağacından. Baş tarafında beyaz kumaştan bir gölgelik var. Kenarlarında kırmızı şeritler... Banyo ise beyaz fayansla kaplı. Duvarlar aynalarla süslü. Yatak odasının hemen bitişiğinde...

Güzel Oona, acaba nasıl giyiniyor diye merak edilse yeridir!... Muhakkak tahmin edersiniz: Gayet sade bir şekilde: Basit bir blûz, pileli etek! Bazan da etek üzerine kazak!... Chaplin, Paris'ten en son moda elbiseler diktiriyor. Fakat bunlar Oona'nın gardrobunda boşu boşuna asılı duruyor!...

İDEAL EŞ — Oona Chaplin, kocasından 35 yaş küçüktür. Buna rağmen genç, hele kocasından çok daha genç bir kadının arıyacağı elbise ve eğlence gibi şeylere düşkünlüğü yoktur. Bütün gençliğini kocasının ve çocuklarının saadetine vakfetmiştir.

Genç kadın onları giymekten âdeta sıkılıyor. «Bana en iyi giden, sade elbiseler!...» diyor.

Yalnız, Oona'nın iki büyük merakı var: Çay ve dudak boyası!

«Çay içmeden yaşıyamam!» diyor. (Şarlo ise çaydan nefret ediyor!) Dudak boyası da en büyük süsü. Hem de eğlencesi! Yeni bir marka çıktığını duydu mu, hemen satın alıyor! Tuvalet çekmesinde düzinelerle ruj var! Fakat bunlar renk renk değil. Meselâ, kimi açık, kimi koyu, kimi gül rengi, kimi pembe değil! Hepsi normal kırmızı renkte. Sadece markaları değişiyor!... Bir de şu hususiyet göze çarpıyor ki, evde olduğu zamanlar ekseriya tuvalet yapmıyor! Bir davete veya eğlenceye gidileceği vakit süsleniyor.

Beraber sokağa çıktıkları zaman öyle güzel bir çift teşkil ediyorlar ki! Biri, bembeyaz saçlı yetmişlik komik! Öteki, yün kazağı, pilili eteğiyle liseli genç kız!...

Karı - koca, birbirlerine karşı pek derin bir muhabbet hissediyorlar. Ikide bir öpüşüyorlar. Evlerinde bir misafir bile varsa çekinmiye lüzum görmüyorlar. Derin sevgilerini alenen bütün dünyaya ilân etmek istiyorlar...

■

Charlie Chaplin, koltuğundan kalktı. Geniş salonda, elleri cebinde bir, iki dolaştı:

— Çocuklardan mı bahsetmemi istiyorsunuz?... dedi. Evet, onlar da hayatımızda büyük bir yer işgal ediyorlar. Ikimiz de onlara bayılıyoruz! Bizi eğlendiriyorlar. Lâkin bazan da cinlerimizi başımıza üşüştürüyorlar hani ya! Onun için kendilerini hiç boş bırakmıyoruz. Iki adamımız var. Vazifeleri sadece çocuklarla meşgul olmak! Yukarki katın tamamı çocuklara tahsis edilmiştir. Orada, mürebbiyelerinin nezareti altında istediklerini yapıyorlar. Kendilerini hiçbir şekilde sıkıya sokmuyoruz. Anneleriyle veya benimle istedikleri gibi konuşuyorlar. Hele benim karşımda biraz fazlaca şımarıyorlar!

(Devamı gelecek sayıda)

KEDİSİ İLE — Şarlo'nun devamlı arkadaşı Siamlı kedisi. Charlie Chaplin çalıştığı zaman bu kedi masasının üstündedir. Sahibi seyahate çıktığı zaman o da hasır sepeti içinde yolculuğa katılır.

FRANÇOISE SAGAN İLE — Mücadeleli hayatı, büyük sanat kabiliyeti Şarlo'yu zamanımızın sayılan bir şahsiyeti yapmıştır. Zekâ dolu konuşmalarının hayranları arasında, belli başlı şöhretler de vardır.

Et yemekleri ve kızartmalar üstüne bundan daha mükemmeli yoktur.

İstediğiniz lezzeti elde etmek için tuzluk gibi, sofranızda muhakkak bir şişe KETÇAP bulundurunuz.

TAMEK KONSERVELERİ

YEGÂNE KALİTE KONSERVE

JETREKLÂM-GALİP

Üç Hafta

4

YAZAN: ELINOR GLYN — ÇEVIREN: FIKRET ARIT

PAUL, kadının bu konudaki hassasiyetine hayret etti. Neydi onun hikâyesi?

Kadın bir zaman sustuktan sonra yumuşak bir sesle:

«Küçük fırtınamız geçti değil mi?» dedi. «Bir daha beni üzmiyeceksin değil mi Paul?»

«Hiçbir zaman.»

Ağır ağır döndüler...

V

Kadın motorda tekrar şezlonga uzandı. Gölün ötelerine bakıyor, Paul'ün orada olduğunu unutmuş görünüyordu. Bu hal Paul'ü üzdü. Canını mı sıkmıştı acaba? Ne yapmalıydı? Neden konuşmuyordu? Unutmuş muydu onu?

Küçük bir köşk - otel aksinin parlak suya vurduğu körfeze yaklaştıkları sırada üzgün bir çocuk sesi ile:

«Dargın mısınız bana?» diye sordu.

Kadın silkindi:

«Ne dargınlığı çocuk» dedi. «Rüya görüyordum. Unuttum senin böyle bir rüya görüşü anlamıyacağını. Gel seni o rüya ülkesine götüreyim.»

Paul'ün kolunu tuttu:

«Pilatus'a bak Paul. Karlı başını, o tatlı gölgeleri, esrarlı halini görüyor musun? Çamların o koyu rengi, o büyük uçurumlar... Devlerin koca kayaları sağa sola fırlatırkenki o vahşi kızgınlıklarını hissediyor musun? Ben onlarla beraberdim. Sen ve ben ne kadar küçük kalıyoruz onların yanında Paul. Biz büyük kayaları etrafa fırlatamayız. Bu koca dünyada biz minimini iki karınca gibiyiz...»

Paul devlere inanmazdı. Kafası hayal kurmağa alışık değildi. Utandı. Kadın ona doğru eğildi. Yüzünde şakacı bir şefkat ifadesi vardı:

«Bu iri mavi gözler o kadar güzel ki; görse de, görmese de önemi yok.»

İnce parmakları ile onun göz kapaklarına dokundu. Paul titredi:

«Beni deli ediyorsunuz» dedi. «Bana da öğretemez misiniz görmeyi? Sizin gözlerinizle görmeyi?»

«Öğreteceğim, evet. Daha çok şeyler öğreteceğim. Başlarımıza karanlığı sarıp seninle ruhlar âlemine gideceğiz. Hera (Yunan mitolojisinde, Baştanrı Zeus'ün karısı sayılan bir Tanrıça) nın altın elmalarından tadacağız. Amma bütün bunların mânasını anladıktan sonra ne olacak? Ne olacağız çocuk?»

Bu «çocuk» bir okşama gibiydi. Bu okşayıştan çılgına dönen Paul bir müddet cevap veremedi. Sonra:

«Ne olacak?» dedi. «Sizi seveceğim. O olacak.»

Birdenbire Isabella'yı hatırlıyarak elleri ile yüzünü kapadı.

O eski zaman usulü köşk-otelde çay içtiler. Ormanda dolaştılar. Kadın tatlı, sevimli ve neşeli idi. Garip garip konuşmaktan vazgeçerek alelâde şeylerden bahsetti. Ona evine, Oxford günlerine, atlarına, köpeklerine dair sualler sordu. Pike konusunun açılması Paul'ü ona herşeyden fazla yaklaştırdı. Eğer köpeğini görmüş olsaydı muhakkak o da sevecekti. Pike gibi köpeği kim sevmezdi? Paul bülbül kesilmişti. Kadının bukalemun gibi müteşmadiyen renk değiştiren büyülü gözleri, yavrusunun beşikteki sevimli davranışlarını seyreden bir ananın şefkatli bakışları gibi onun üstünde eridi.

Lucerne'e dönmeğe karar verdikleri zaman gölgeler iyice koyulaşmıştı. Paul yirmi üç yıllık ömründe bu kadar güzel bir gün geçirdiğini hatırlamıyordu. Acaba gece ne getirecekti? Herhalde daha büyük bir saadet. Iskelede birbirlerine 'Allahaısmarladık' deyip ayrılamazlardı. Motor iskeleye yaklaştıkça sıkıntısı arttı. Nihayet daha fazla tahammül edemiyerek:

«Akşam yemeği için ne düşünüyorsunuz?» diye sordu. «Beraber yemek yiyemez miyiz prensesim? Bütün gün ben sizin misafirinizdim. Gece de siz benim misafirim olun.»

Kadının üstüne bir ağırlık çökmüş, yine bir yabancı olmuştu:

«Hayır, teşekkür ederim» dedi. «Mektup yazmam lâzım. Sonra da yatacağım.»

Buz gibi bir el Paul'ün kalbini sıktı. Yüzü âdeta sarardı. Bunu farkeden kadın ona doğru eğilerek gülümsedi:

«Bensiz çok mu yalnız kalacaksın Paul? Öyleyse saat 22 de sarmaşığın altına gel, bana güzel geceler dile.»

Paul'ün gece için kadından koparabildiği bütün vaat bundan ibaret kaldı. Kadın onu sabahleyin motora aldığı iskeleye bıraktı. Motor tekrar göle açıldı.

Paul onu otelin rıhtımına çıkarken görmek için acele acele yürüdü. Fakat yetişemedi. Rıhtıma geldiği zaman kadının gri şekli taraça merdiveninde kaybolmak üzereydi.

Dalgın dalgın yemeğini yedi. Ne yemekle, ne de yanındaki masada oturan İngiliz ailesi ile ilgilendi. Bunlar karı - koca, genç bir kız ve bir erkek çocuğundan ibaretti. Paul bu aile ile dost olup pekâlâ bilârdo ve briç oynayabilirdi. Amma artık böyle şeylerin dünyada onun için ne kıymeti kalmıştı? Bütün mesele saat yirmi ikiye kadar vakit geçirebilmekten ibaretti. Saat yirmi bir otuzda dışarı çıkarak sarmaşıkların altındaki sıraya oturdu.

Günü tekrar yaşıyormuş gibi kalbi çarpıyor, bu işin sonunun ne olacağını düşünmek bile istemiyordu. Şehrin saatleri yirmi ikiyi vururken içinden bir his kadının orada, sarmaşıkların üstünde olduğunu söyledi. Halbuki hiç ses duymamıştı. Görünürlerde de kimse yoktu. Gelirse daha yakın olmak için sıranın üstüne çıktı. Ya orada, karanlık bir köşede saklanmışsa? Parmaklığa tırmanır bakardı. Karanlıkların içinden gümüş bir kahkaha duydu. Okşama gibi yumuşak bir kahkaha idi bu. Kadın birdenbire yaklaşarak sarmaşıkların üstünden eğildi:

«Paul» diye fısıldadı. «Gördün mü geldim. Allah rahatlık versin Paul.»

Paul ayaklarının ucunda yükselmişti. Kadını kendine çekmek için ellerini uzattı. Kadın hemen kenara çekildi.

Paul ıstırapla inledi.

Kadın tekrar geldi. Yüzü Paul'ün yüzünün hizasına gelinceye kadar sarmaşıkların üstünden eğildi. Kırmızı dudakları, uzun, garip bir birleşme içinde Paul'ün genç dudaklarında eridi.

Paul kendisine sarılamadan, rica kılıklı bir kelime dahi söyliyemeden kayboldu. Paul heyecandan çılgına dönmüş bir halde bir defa daha yıldızlı göğün altında yalnız kaldı.

VI

Paul gözlerini yağmur gürültüsü ile açtı. Ancak birkaç saat uyumuştu. Büyük bir ümitsizliğe kapıldı. Ne olacaktı şimdi? Bu havada ne göl gezintisi yapılabilir, ne de dağa çıkılabilirdi. Nasıl görecekti kadını? Geceki o öpüşmeden sonra muhakkak onu görmeliydi. Ne olabilirdi o öpüşmenin mânası? Onu seviyor muydu? Kendisinin onu sevdiğinden emindi. Isabella'ya karşı bir zamanlar duymuş olduğu o zayıf his tamamiyle silinmiş, kaybolmuştu.

Bunu düşünürken kıpkırmızı oldu.

Ne yapmalıydı? Lucerne'den uzaklaşmak? Ne faydası olacaktı bunun? Artık zarlar atılmıştı. Hem nasıl olsa Isabella'ya dönecek değildi ki. Fakat hiç olmazsa bir mektup yazıp hislerindeki bu değişmeyi bildirmesi icabetmez miydi? En namusluca hareket buydu. Korkunç bir işti amma çaresiz yapacaktı.

Kahvaltısını odasında yedi. Sonra yazı masasının başına geçti. Başlamadan önce üç kâğıt bozdu. Kâğıdın üstüne yüzler çiziyordu. Siyah saçlı yüzler. Bir türlü mektuba nasıl başlıyacağını kestiremiyordu.

Nihayet:

«Sevgili Isabella».

Diye başladı. Sonra durup kalemin ucunu ısırdı:

«Bende olan değişiklikleri sana yazmak mecburiyetinde olduğumu anlıyorum. Annem ve babam çok haklı imişler...»

«Offf böyle olmaz» diye söylendi. Yazdıklarını bozdu. Tekrar başladı:

«Sana karşı olan hislerimde yanıldığımı sanıyorum. Şimdi anlıyorum ki bunlar kardeşçe hislermiş...»

Durdu: «Allahım şimdi ne yazacağım?» diye söylendi. «Böyle de yazılır mı?» İçini çekti. Saçlarını karıştırdı. Tekrar kalemi alıp devam etti:

«Seni daima bir kardeş gibi seveceğim Isabella. Eğer sana ıstırap verdimse beni affet. Bütün kabahat bende. Kendimi öyle suçlu hissediyorum ki.

Çok bedbahtım.
Paul»

Mektup bir şaheser değildi amma iş

görürdü. Paul yazdıklarını temize çekti. Zarfı da yazdıktan sonra koşar gibi aşağı inerek mektubu postaya attı.

Saat on birdi. Kaçta görecekti sevgilisini? Ona artık sevgilim diyordu. Bir içgüdü ona kadının bu münasebeti otel halkından gizlemek istediğini söylüyordu. Bu takdirde bir mektup göndermek doğru olmazdı. En iyisi ümitle beklemekti.

Bütün gün otelde oturamazdı ya. Yağmura rağmen şehre indi. Eski usul köprü hoşuna gitti. Sevgilisi yanında olsaydı ona bu köprüyü kimbilir nasıl anlatırdı? Artık o da herşeyde yeni mânalar sezmeğe başlamıştı. Dönüşte büyük kürkçünün vitrini önünde durdu. Bir çok güzel deriler arasında nefis bir kaplan derisi dikkatine çarptı. Bu, ömründe gördüğü kaplan derilerinin en güzeli ve en büyüğü idi. Hayran hayran bir müddet seyretti. Sevgilisinin odasındaki divanı örten kaplan derisinden çok daha güzeldi. Alıp hediye etse miydi acaba? Kabul eder miydi? Beğeneceğini düşünerek bunu almasından memnun olur muydu?

Dükkâna girdi. Dilediği şekilde harcıyacak kadar para vermişlerdi yanına.

Sir Charles Verdayne: «Oğlunun ceplerini doldur Henrietta» demişti. «Bir kahpeden kurtarmak isterken, başkasını satın alacak kadar cebini para ile doldurmazsan bir netice elde edemezsin.»

Kaplan derisini satın aldı. Dairesine gönderilmesini emretti.

Sıra öğle yemeğine gelmişti. Belki kadın yemek salonunda olmıyacaktı. Mamafih ufak da olsa bir ümit vardı içinde.

Kadın yemek salonunda yoktu. Hiçbir hazırlık da yapılmamıştı. Fakat insan yirmi üç yaşında, karnı da aç ise, ne kadar âşık olursa olsun yine birşeyler yemek istiyordu. İngiliz aile, kadının daima oturduğu masanın yanındaki masada idiler. Genç kız güzel ve neşeli idi. Fakat Paul için mânasız bir balmumu bebekten farkı yoktu. Bakmağa bile değmezdi.

Tüy gibi pembe beyaz kız ise şöyle düşünüyordu: «İşte Paul Verdayne geldi. Tanışmıyoruz amma ne kadar isterdim De Courcy'lerde birbirimize tesadüf ettiğimizi hatırlamasını. Percy'yi zorlıyayım da onunla konuşma zemini hazırlasın. Ne olurdu annem bu yeşil alpakayı giymem için ısrar etmeseydi...»

Paul'ün mavi gözleri her tarafta dolaştığı halde onu görmüyordu. Yemekten sonra da doğru odasına çıktı. Kaplan derisi gelmiş olmalıydı. Deriyi daha yakından tetkik etmek istiyordu. Evet gelmişti. Paketi çözerek deriyi yere yaydı. Ne nefis şeydi bu. Ona sevgilisini hatırlatıyordu.

Yatak odasına giderek bir makas aldı. Derinin kenarlarından görünen kertikli kumaşı kesti. Öyle hiç güzel değildi. Sevgilisi hoşlanmazdı böyle şeylerden. Artık başka bir insan oluyordu.

İşini bitirmişti ki kapı vuruldu. Elinde bir kâğıtla Dmitry göründü. Kendisine hiç yabancı gelmiyen ince kâğıt parçası Paul'ü heyecanlandırdı. Adamın elinden kâğıdı aldı:

«Paul

Bugün çok kötüyüm. Saat on yediye doğru taraça kapısından gel...»

Kâğıtta yalnız bunlar yazılıydı. Ne tarih, ne de imza vardı. Paul neşe ile:

«Bu deriyi Madama göndermek istiyorum» dedi. «Acaba kimse görmeden götürmenin imkânı var mı?»

Gösterişli uşak eğildi. Eğer sarılmasına yardım edilirse deriyi önce kendi odasına, orodan da üç numaralı daireye götürebileceğini söyledi.

Koca deriyi sarmak kolay değildi. Neticede sardılar. Uşak, elinde paket ve:

«Geleceğim sevgili kadın.

Daima senin
Paul»

Yazılı cevap olduğu halde sessizce dışarı çıktı.

Paul istenilen saatte orada idi.

Şöminede güzel bir ateş yanıyordu. Pencerelerdeki leylâk rengi ipek perdeler kapalıydı. Şöminenin önüne kendi hediye ettiği kaplan derisi serilmiş, derinin üstüne de kadın uzanmıştı. Kenarları altın sırma işlemeli, leylâk rengi ipek bir elbise giymişti. Sırtını kadife yastıklara dayamıştı. Yanında bir yığın kitap, ağzında da dudaklarından daha kırmızı olmıyan ateş rengi bir gül vardı. Paul bu kırmızılıkta bir gül görmemişti. Dekor, ciddî bir İsviçre otelinde raslanmasına imkân olmıyan, ressam muhayyilesinden çıkmış bir harem tablosu gibi tam bir doğu havasına bürünmüştü.

Kadın hafifçe göz kapaklarını kaldırarak Paul'e baktı:

«Yanıma gelme Paul» dedi. «Şurada otur, konuşalım.»

Yanındaki, nefis bir kadife ile kaplı Venedik işi büyük koltuğu gösterdi:

«Şurada. Bunu bu sabah Weggisstrasse'deki antikacıdan aldım. Dükkân çok eskiden Venedik elçisinin evi imiş. Sen de bana kaplan derisi almışsın. Bilsen ne kadar memnun oldum. Kaplanım çok güzel.»

Altındaki deriyi hissetmek ister gibi kımıldadı. Ellerini uzatarak deriyi okşadı:

«Çok güzel, çok güzel. Senin bütün his ve ıstırabını anlıyorum. Derime temas eden senin derin bu.»

Bir yılanınkini andıran kıvranışlarla tekrar kımıldadı. Paul, kadını kollarının arasına almamak için kendini zor tutuyordu.

«Kaplan derisini beğendiğinize çok sevindim» dedi. «Beğeneceğinizi umuyordum. Sizinki size lâyık değildi. Bunu da tesadüfen buldum. Amma ben burada kıvranırken sizin o boş deriyi okşamanız beni deli edecek.»

Kadın, mâsum bir kedi yavrusu bakışı ile:

«Kimbilir, bu kaplan belki de benim âşıkım idi başka bir âlemde» dedi.

«Bu âlemde de ben sizin âşıkınız olmak istiyorum.»

Kadın bir şimşek hızı ile yüzükoyun döndü. Dirseklerini deriye dayayıp çenesini avuçlarına gömdü. Vücudunun bütün hatlarını belli eden elbisesi bir yılan kuyruğu gibi üstünden sarkıyordu. Kadife yastıklar etrafa yayılmıştı.

«Aşk ve âşıklar hakkında ne biliyorsun Paul? Benim minimini Paul'üm?»

«Hiçbir şey bilmediğimi bilecek kadar birşeyler. Fakat anlamıyor musunuz, bana aşkı öğretmenizi istiyorum.»

«Birşey isterken öyle tatlı oluyorsun ki, seni içime sokmak istiyorum Paul... Ama önce konuşmamız lâzım. Uzun uzun konuşmamız lâzım.»

Paul hırstan kuduruyordu. Onun istediği konuşmak değil, kadını kucaklamak, öpmek, aşkla yiyip bitirmekti.

Kadının ağzındaki gülü ısırdı.

«Görüyor musun Paul, aşk tamamiyle bedenî bir his. Mâneviyattan, hassasiyetten, anlayış ve bağlılıktan konuşalım. Bunlar iki insanın birbirlerinin kollarında değilken de zevk alabileceği güzel konulardır. İhtirası asil bir his haline getiren unsurlardır bunlar. Aşk da bir ihtirastır. Fakat arada aşk yoksa, insanı yiyip bitiren o heyecan geçer geçmez bu güzel şeyler de önemini kaybeder, vazife haline gelir. Aşk maddedir. Yaklaşmak, yakın olmak, sarmak, kucaklamak, bir bütün olmak demektir.» *(Devamı gelecek sayıda)*

...çünkü Türk Ekspres Bank'ta hesabı olan hanım müşteriler her çekilişte İKİ DEFA şanslarını denemektedirler... hem umumi keşideye katılmakta hem de yalnız hanımlar arasında yapılan HANIMLAR KEŞİDESİNİN ikramiyelerini kazanmak hakkına sahip bulunmaktadırlar.

1959 yılında
YALNIZ HANIMLAR İÇİN
75.000 LİRA İKRAMİYE

FAAL

TÜRK EKSPRES BANK
işde emniyet ve sür'at

Haydarabat Nizamının Torunu ile Evlenen Türk Kızı

Yeni Bir Masal Gelini

PRENSES ESRA — *Haydarabat Nizamının torunu ile evlenen Esra Birgen bugün 21 yaşında. 1.69 boyu, mütenasip vücudu, kızıla çalan saçları, kahverengi gözleri ile — bu sözün tam yeri — prensesler kadar güzel...*

Efsanevî hazinelerinden bugün elinde kalan 2 milyar Türk lirası değerindeki serveti ile, yine de dünyanın en zengin adamlarından sayılan Haydarabat Nizamının mirasçısı, Londrada bir Türk kızı ile evlendi. Hayat, Boğaziçinde başlayıp Haydarabat'ta bitecek olan ve bir şark masalının bütün rengini taşıyan bu aşk hikâyesini hiçbir yerde çıkmamış fotoğraflarla okuyucularına sunuyor. Edibe Dolu, Londrada yeni evlilerle konuşurken, Orhan Tahsin de İstanbulda günün konusu olan aşk hâdisesini, bütün evveliyatı ve bilinmiyen tarafları ile tesbit etti...

SİZLERE; Boğaziçinin mavi sularının yıkadığı bir yalıda başlayıp, Londra'da Thames nehri kıyılarında devam eden ve Haydarabat'ın bulanık Musi ırmağının yanındaki muhteşem Nizam Sarayında bitecek olan bir aşk masalı anlatacağız.

Bu masala «Bir varmış, bir yokmuş» sözüyle girilmiyor. Çünkü «dün» kadar yakın bir geçmişi var. 1941 yılında başlıyor. Yine bu masalda ne pire bakkallık, ne deve tellâllık yapıyor. Masalın kahramanlarından biri eczacı.

Aradan yıllar geçti. Anne ile baba geçinemiyorlardı. Daha doğrusu anlaşamıyorlardı. Dünyaları ayrıydı, yıldızları barışmamıştı. Ayrıldılar. Esra, annesi ile kalmıştı. Reyhan Hanım, eşinden ayrılınca, erkek kardeşi Şehsuvar Menemencioğlu'nun Erenköydeki köşküne taşındı. Esra,

OYUNCAK FİLİYLE — *Filler diyarı Hindistana gelin giden Esra, 2 - 3 yaşındayken oyuncak filiyle oynamayı çok sever, yanından hiç ayırmazdı.*

Damat yerine kardeşinin annesiyle resmini basan gazete aile için hoş bir hâtıra olmuştur.

«YENİ EVLİLERLE KONUŞTUM!...»

Londra muhabirimiz EDİBE DOLU yazıyor:

Hangi Londra gazetesini açsanız, gözünüze yakışıklı bir erkek ile güzel bir kızın yanyana çekilmiş fotoğrafları ilişiyor. Fotoğrafların üzerlerine şöyle başlıklar atılmış: «Haydarabat Nizamı'nın torunu Prens Berekât Mükerrem Cah bir Türk öğrencisi ile evlendi» ve fotoğrafların altında aşk hikâyeleri. Ancak, bir sabah gazetesi büyük bir yanlışlık yapmış. Haberi doğru vermiş ama, Prens Berekât'ın fotoğrafı yerine, Prens'in küçük kardeşi Keramet'in annesi Dürrüşehvar ile fotoğrafını basmış.

Ben bu aşk hikâyesini onların ağzından dinlemek üzere, Londranın Kensington semtindeki muhteşem bir konağın kapısını çaldım. Kolalı beyaz ceket giymiş bir uşak beni büyük bir salona aldı. Yerlere İsparta işi Türk halıları serilmişti. Duvarda Abdülmecit'in yağlıboya bir tablosu, onun yanında Haydarabat Nizamı'nın bir portresi görülüyordu. Alçak masalardaki vazolara lâleler konulmuştu. Biraz sonra, Maggy Rouff'un makasından çıkmış siyah bir elbise ile Esra ve koyu gri elbisesi içinde daha da yakışıklı görünen Prens içeriye girdiler. Türkçe konuşuyoruz. Prens «R» leri tam telâffuz edemiyor. İlk sorumu soruyorum:

— Nerede tanıştınız?...

Prens cevap veriyor:

— İstanbulda... Esraların evinde verilen bir akşam yemeğinde... Arkadaşlığımız üç yıl devam etti. İki ay önce de evlenmeğe karar verdik. Tabii benim Nizam'dan, Esra'nın da ailesinden izin alması gerekiyordu.

— Kolay izin aldınız mı?...

— Eh, pek kolay sayılmaz. Nizam'a durumu yavaş yavaş, alıştıra alıştıra açtım. «Hayır» demedi...

Esra Birgen'e dönüyorum :

— Tahsilinizi bitirdiniz mi?...

— Hayır, bir yılım var...

— Devam edecek misiniz?...

— Bir yıl için Haydarabat'a gitmemiz lâzım. Ondan sonra bir karar vereceğim. Ama bırakabilirim de...

— Yeni bir hayata başlamak heyecanlı galiba?...

— Tabii... Çok heyecanlıyım.

— Balayı için düşünceniz var mı?...

— Henüz düşünmedik...

— İstanbulda oturmıyacak mısınız ?

— Yazları Boğaziçinde kalacağız. Ama Hindistanı da çocukluğumdan beri çok merak ediyordum. Tabii Haydarabat'ta da kalacağız.

Binbir gece masallarının geçtiği bir ülkenin adını almış bir caddede, Bağdat Caddesinde bir eczane bulunuyordu : Kızıltoprak Eczanesi. Sahibi Şeref Birgen adlı bir gençti. Ancak onu arıyanlar, eczanede değil de balık avında, yelken yarışlarında bulabilirlerdi. Eczacılığı benimsememişti. 1936 Berlin Olimpiyatlarına yelken şampiyonumuz olarak katılmıştı. Üç yaşında bir kızı da vardı. Ona, doğum günü armağanı bir oyuncak fil almıştı. Tahta tekerlekli fil, itilince yürüyordu.

Küçük Esra bu oyuncak fili çok sevmişti. Oyuncak odasındaki ördekleri, kazları, bebekleri bir köşeye atmış, sabahtan akşama dek filiyle oynamağa başlamıştı. O gece, annesi Reyhan ile babası konuşurken filin ipinden çekerek yanlarına gelmiş : «Anne» demişti. «Sen hiç fil gördün mü?...» İstanbulda fil ne gezerdi. Annesi susmuştu. Dadısı Melek söze karışmış: «Fil ormanlarda yaşar. Afrikanın, Hindistanın balta girmemiş ormanlarında...» demişti. Küçük Esra boynunu bükmüş: «Büyüyünce bana sahici bir fil alın, e mi» demişti... Annesi ile babası gülmüşler: «Öyleyse, çabuk büyümeğe bak» demişlerdi...

Moda 8. İlkokuluna devam ediyordu. Sonra High School'a girdi.

Esra, 1954 yılında High School'un lise bölümünden ayrıldı. İtalyaya gidecek, Floransa'da resim öğrenimi görecekti. İtalyaya gitti. Yazın yine Türkiyeye döndü. Artık bol bol denize giriyor, kotra ile Boğazda dolaşıyor, 6 aylık İstanbul ayrılığının acısını çıkarıyordu... Bu arada, Erenköydeki köşklerinde, Boğazdaki yalılarında toplantılar yapılıyor, partiler veriliyordu. 1956 ağustosunda yine böyle bir toplantı düzenlenmişti. İstanbulun tanınmış aileleri, bir mehtap gecesi için, Reyhan Menemencioğlu'nun Boğazdaki yalısına çağırılmışlardı. Davetliler arasında, Beşinci Mudarın oğlu Şehzade Salâhattinin torunu, Haydarabat Nizamının gelini Prenses Nilüfer ile Nizamın ikinci gelini Dürrüşehvarın oğlu Berekât Mükerrem Cah da vardı. Esra, o gece Mükerrem Cah ile tanıştı. Geceyarısına dek müzikten,

resimden, sinemadan, denizden söz ettiler. Prens denizi çok seviyordu. «Deniz denince akla İstanbul gelir. İstanbulsuz olamam» dedi. Genç kız ise: «Hindistanı çok merak ediyorum» dedi. Prenses : «Bir gün fırsat bulur, Hindistana gelirsiniz. Sizi ben gezdiririm» cevabını verdi.

O yaz bir kaç defa buluştular, konuştular. Prens, kışı Londra'da geçiriyordu. Esra, okulların açılmasına yakın annesine «Tahsilime Londrada devam edeceğim» dedi. Annesi bu isteği uygun buldu. Genç kız, İngilterede iç dekorasyon öğrenimi yapacaktı. Orada arkadaşları, bir de, evet, bir de Berekât vardı.

İki kış ve iki yaz böyle geçti. 1958 yaz başlangıcında Esra tatilini geçirmek için İstanbula döndü. Bir ay sonra da Berekât geldi. O sırada, Irakta ihtilâl çıkmış, Berekâtın iyi arkadaşı olan Faysal öldürülmüştü. Her acı gibi, bu da kısa zamanda unutuldu. Gazetelerin, dergilerin dedikodu yazarları, Berekât'ın İstanbula gelişlerini kolluyor, Boğazın, Kadıköy'ün güzel kızlarını Prense yakıştırarak «Prens Berekât (X) ile evlenecek» gibi balonlar uçuruyorlardı. Oysa, bu haberlerin çıktığı günlerde, Prens ayağında kısa bir şort, yalınayak, çok sevdiği deniz motoruna atlıyor, yanına Esra'yı alarak gözden ırak maviliklere doğru açılıyordu. Bu arada, Esra su kayağına da merak salmıştı. Rahmetli Faysal'ın Fazıla ile su kayağı yaptığı sahillerde, arkadaşı Prens Berekât ile su kayağı kayıyor; paletlerini takarak sulara dalıyordu.

1958 yazı da bitti. Esra yine okuluna döndü. Modadaki eski arkadaşlarını unutmamıştı. Suzi'ye, Feyhan'a yine mektup yazıyor, eski Moda hâtıralarını tazeliyordu. Ama Berekâtın sözünü bile etmiyordu. 1959 yılının şubat ayında Suzi, Esra'ya bir mektup gönderdi. Bir cümle arasında da, Berekât'ın ne âlemde olduğunu sormayı unutmadı. Gelen cevap, Londra hâtıraları ile doluydu. Berekâtın adı bile geçmiyordu.

Sonra mektuplar birden kesildi. Bir ay, iki ay, üç ay Esra'dan ses seda çıkmadı. Esra'nın annesi ocak ayı başında Londraya hareket etti. Aile, fırtınadan önceki bir sessizlik içindeydi. Sonunda İngiliz, Avrupa, Türk gazetelerinde yayınlanan bir havadis fırtınanın habercisi oldu :

«Londra 13 (R) — Londrada Kensigton nikâh memurluğunda Haydarabat Nizamının torunu Mükerrem Berekât Cah ile İstanbullu bir eczacının kızı Esra Birgen evlendiler.»

İlk cümlesi Boğaziçinde yazılan bir aşk hikâyesi bitmişti. Şimdi, bir gelin masalı başlıyacaktı. Nizam ferman çıkaracak, Başvezirini dini nikâh için Londraya gönderecek, yeni evlilere Haydarabat yolu gözükecekti. Tarihi surlarla çevrili Haydarabat şehrinin 13 kapısından en büyüğü açılacak, sarîlere bürünmüş kadınların, erkeklerin, sırtlarına işlemeli örgüler atılmış fillerin, leoparların arasından bir gelin alayı geçecek... Gelin, fillere bakarken elinde olmadan gülümsiyecek, 3 yaşındayken oynadığı tahta tekerlekli filini, sahici file sahip olma isteğini, annesinin sözlerini hatırlıyacak. Gelin alayı sonra bahçesindeki çiçekleri Musi ırmağının sulariyle sulanan muhteşem Hayderabat Sarayına girecek. Biz de — bu efsanevi ülkeye üçüncü Türk kızını gelin göndermenin mutluluğu içinde — onlar ermiş muradına demekle yetineceğiz.

GENÇLİK YILLARI — *Esra, denizsiz yapamazdı. Babasına çekmişti. Şeref Bey, deniz sevgisini kızına aşılamıştı. Resim yapmasını, klâsik ve caz müziği dinlemesini severdi. Arkadaşlariyle Modanın ara sokaklarında saklambaç, körebe, hırsız-polis oynamağa bayılırdı. Bütün kız arkadaşlarının bir flörtü olduğu halde, onun yoktu. Aşk sözü açıldı mı, susardı. «Sen evlenmiyecek misin?...» sorusuna ise, «Ben en sona, belki de evde kalacağım» cevabını verirdi. Şark ülkelerini merak ederdi. «İlk fırsatta Hindistana, Ortadoğuya gideceğim» derdi. Ama üzerinde 14 milyon insanın yaşadığı 214.188 kilometrekarelik bir ülkeye, bu ülkenin hükümdarı Âsaf Cah'a gelin gideceği hatırından bile geçmezdi. Bu Şark sevgisi ile Şarkvari pozlarla fotoğraf çektirirdi... Yukarıda Esra (ortada) çok sevdiği iki arkadaşı Azize Taylan (solda) ile Alev Ebuzziya (sağda) arasında görülüyor. Yanda, Esra bir «Hintli kız» pozunda.*

AİLE ALBÜMÜ — *Birgen ve Menemencioğulları İstanbulun sayılı ailelerindendi. Eczacı Şeref Birgen'in babası tanınmış bir hariciyeci idi. Reyhan Menemencioğlu ise — Numan Menemencioğlu, dolayısiyle Namık Kemal ile bir akrabalıkları yoktur — Servet-i Fünun şairlerinden Hüseyin Siret'in kızıdır. Esra Birgen, Şeref Birgen ile Reyhan Menemencioğlu çiftinin ilk göz ağrısıydı. Dadısı Melek Hanım, Esra ile yakından ilgileniyordu. Aile, kızın iyi bir öğrenim görmesini de istiyordu. Anne ile baba boşandıktan sonra Reyhan Hanım Esra ile daha çok ilgilendi. Kızını İtalyada, İngilterede okuttu. Mesut bir hayata hazırladı. Yukarıdaki fotoğrafta, Esra (solda), erkek kardeşi Mehmet (ortada), annesi Reyhan Menemencioğlu (sağda) ile görülüyor. Yanda, babası Şeref Birgen kotrasında.*

MURATLARINA ERENLER — *İstanbul ve Londrada 3 yıl süren bir arkadaşlık, evlenme ile sona ermiş; Nizam'ın torunu Esra'yı eş olarak seçmişti.*

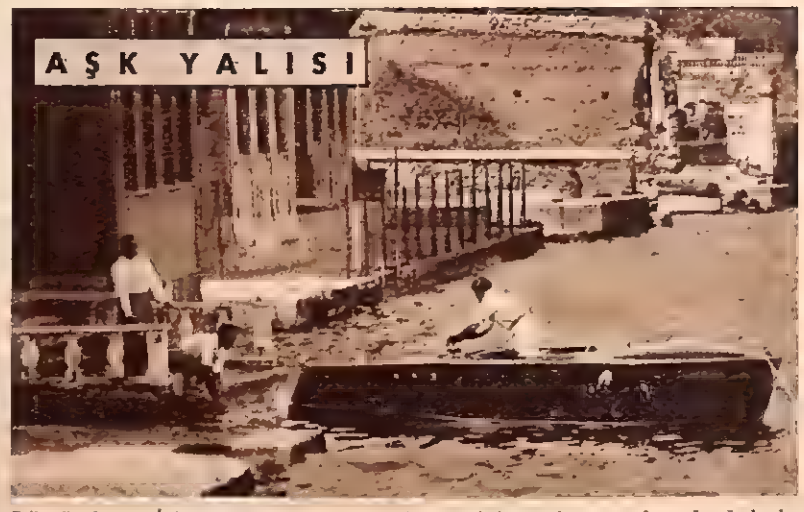

Dürrüşehvar İstanbula gelince Kandillide Ostrorogların yalısında kalırdı. Fazıla ile Faysal da bu yalıda buluşurlardı. Berekât Cah, motorunu fotoğrafta görüldüğü gibi burada temizler, sonra Suadiyeye giderek Esra'yı alırdı.

BEN

Beni olmayan insan yok gibidir. Çoğu zaman bunlar yüze ayrı bir güzellik bile verir. Hattâ hanımlar bu «güzellik lekelerini» daha da belirtmek yoluna giderler. Ama aynaya her bakışta benlerinden keyifleri kaçanlar da yok değildir. Çok defa zararsız olan benlerle fazla oynamağa gelmez. Çünkü benlerin cilt kanseriyle uzak bir akrabalığı olduğunu hiç unutmıyalım.

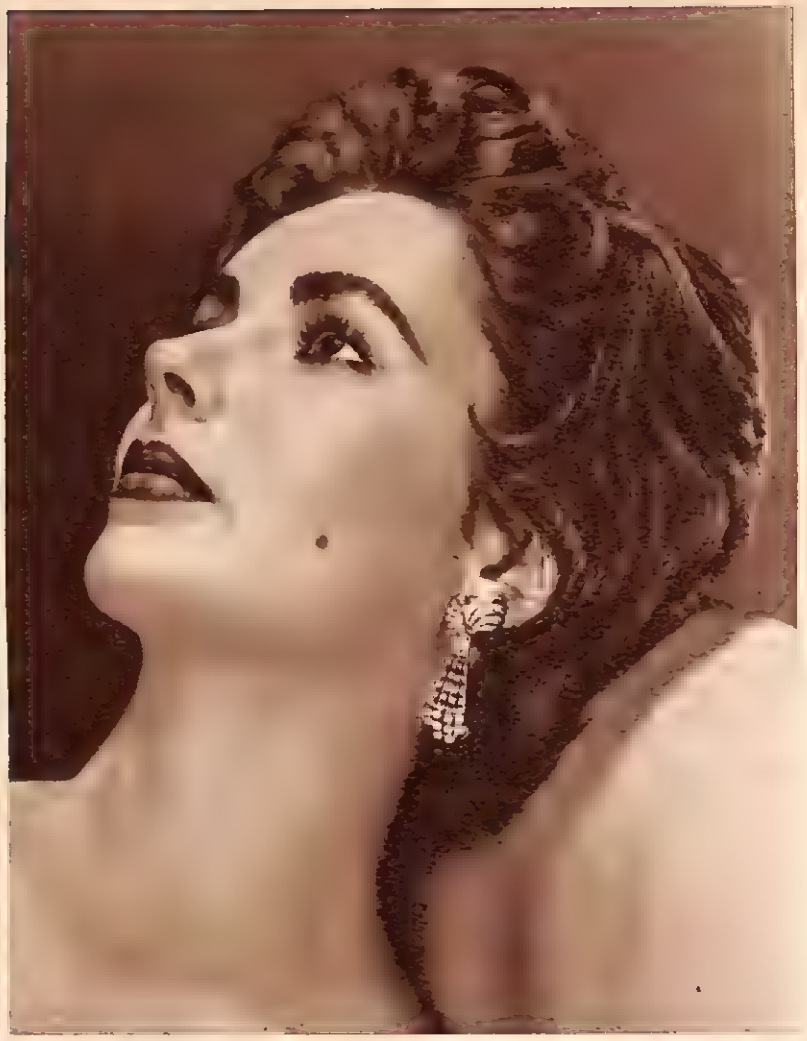

Film yıldızı Elizabeth Taylor'un yüzündeki ben, onu daha cazip göstermektedir.

Benlerin kansere döndüğü çok nadirdir.

İlmî adı «Nevi» olan benler, bazan kabarık, bazan düz olur. Açık kahverengi veya koyu esmer olan benler, cilt hücrelerinin teşkil ettiği küçük kümelerden ibarettir. Yassı olanlar, cilde renk veren renk hücrelerindeki melanin maddesinin fazla istihsalinden husule gelenlerdir. Kabarık olanlar ise, epidermdeki diğer hücrelerin dağılarak çoğalmasından ileri gelir. Yüzde doksan dokuz, bu mahallî hücre toplulukları ehemmiyetsiz ve küçük bir ârızadan başka bir şey değildir. Lâkin benleri meydana getiren bu topluluklar, sıhhatli hücrelerden değil de, hasta hücrelerden teşekkül ederse, bu benler küçük çapta bir kanser vakası sayılabilir.

Benlerin ameliyatı.

Şayet beninizi aldırmak isterseniz bu ameliyatı bir seferde yapmak lâzımdır. Mükerrer tahrişler benin «Naevo - carcinome» a yani kansere çevrilmesine sebep olabilir. Bu sebeple, nitratdarjanla yakmak veya kotarizasyon gibi tedricî tahrip usullerinden sakınmalıdır. Gerçi bu usuller estetik bakımdan tercih edilirse de, bu şekil ameliyelerle hasta hücrelerin hepsini birden imha etmek kabil olamadığı için, deri altında kalan cüzi hasta hücreler tekrar çoğalmalar yaparlar.

Kanserleşmiye müsait benler tehlikeli olabilir.

Bu gibi benlerin hasta hücreleri, bütün lenfatik damarlarda dolaşır ve ikincil kanserlere veya metastazlara sebebiyet verirler. Ekseriya karaciğer, akciğer ve böbrek metastazları yaparlar.

Bilhassa mavi benlere dikkat.

Bende bir büyüme, bir hassasiyet veya etrafında bir kızarıklık görür görmez, vakit geçirmeden bir hekime başvurmak lâzımdır. Çünkü bu alâmetler, bir kanserleşme tehlikesinin vârit olabileceğinin işareti sayılır. Bilhassa yüz ve ayaklardaki benler diğerlerine nazaran kansere dönmeğe daha müsaittir. Mamafih aynı gelişme vücudun başka yerlerinde de olabilir. Zamanla benin yerinde siyah ve kabarık bir ur teşekkül eder ve çevresinde de az çok renkli, daha küçük tümörler peyda olur. Bilhassa mavi benlere çok dikkat etmek lâzımdır. Bunların renkleri, benlerin rengini veren ve derm tabakasının derinliklerinde yer almış olan pigmanların, epiderm tabakasının altından görünecek kadar yukarılara gelmesi dolayısiyle bâriz olarak meydana çıkar. Renk maddelerinin bu yer değiştirmesi bir anomali sayılır. Deri içindeki anomaliler de hücrelerin inkişafını bozar. Bu, kanser alâmetidir.

Benlerinizi kaşımayınız.

Bir organizmanın hücreleri, dolayısiyle deri hücreleri, tahriş olundukları zaman kendi kendilerini daha çabuk çoğaltmak hassasını haizdirler. Ben ise yukarıda gördüğümüz gibi, anormal şekilde çoğalan hücrelerin bir noktada toplanması demektir. Burasını kaşımakla, çoğalmanın artmasını kolaylaştırmış ve dolayısiyle bu topluluğun kanserleşmesi şartlarını çoğaltmış olursunuz.

Güneş de bazan benlerin hâsıl olmasına yardım eder.

Ben; bazan doğuştan, bazan da sonradan olur. Benler en ziyade guddelerin en faal olduğu, bilhassa benlere rengini veren melanin maddesini hâsıl eden böbrek üstü guddelerinin çok çalıştığı ergenlik çağlarında ortaya çıkmağa meyyaldir. Çok defa da aynı sebeplerle, âdetten kesilme, daha doğrusu yaş dönümü çağında hâsıl olabilirler. Benlerin teşekkülüne nadiren de olsa bazan güneşin sebebiyet verdiği görülmüştür. Güneşteki ültraviole şuaları deriyi tahriş ederek melanin istihsalinin artmasına sebep olur. Melaninin artması da bildiğimiz gibi zararlı neticelere gidebilir. Bununla beraber güneşte yanmanın epiderm tabakasını muhafaza bakımından faydası da yok değildir.

Benler elektrikle yakılabilir.

3 ilâ 4 mm. kutrunda yassı benleri elektrik sayesinde hiçbir iz bırakmaksızın yakmak kabildir. Çok nahoş şekildeki bu gibi benleri en emin olarak yok etmenin usulü elektrikli bisturidir. Yanlma işi âzami derecede derin yapılmalı ve etraftaki sonradan tümör teşkil edebilecek bütün tâli unsurların tamamen ortadan kalkmış olmasına dikkat etmelidir.

Bu elektrikli bisturi ile en mühim benlerin bile kolayca ve hiçbir iz bırakmadan izalesi kabildir.

Yukarıda saydıklarımız arasında vahim neticeler doğurabilecek gibi gözüken hallerin pek nadir vukubulabilecek, uzak ihtimaller olduğunu da okuyucularımıza zikretmek isteriz. Tenlerine ayrı bir güzellik veren benlere sahip okuyucularımızın pek endişe duymamalarını da ilâve edelim.

ATATÜRK'ÜN AŞK VE EVLENME HAKKINDAKİ FİKİRLERİ

22 ocak 1923. Bursa, rutubetli bir ocak ayı geçiriyor. Nilüfer Vâdisini kesif bir sis tabakası kaplamış. Başkumandan Gazi Mustafa Kemal, daha dört buçuk ay kadar evvel düşman çizmesinden kurtardığı vatan topraklarında bir inceleme gezisindedir. O sabah Bursaya gelmiştir. Uğradığı yerlerde, büyük halk yığınlarını toplıyarak memleket sathında yapılması gereken işleri anlatıyor. Yeni Türkiyenin başlıca meselelerine temas ediyor, yurttaşların çeşitli konulardaki sorularına aydınlatıcı cevaplar veriyor.

Birkaç gün evvel İzmitte «Anadolu» sineması salonunda fâsılasız ve ayakta dört saat konuşmuştu. Bu uzun zaman içinde ancak yarım bardak su ve çok sevdiği altı fincan kahve içerek...

İçlerinde eşraf, ulema, Müdafaayı Hukuk ve Belediye heyetleri üyeleri, memurlar, aydınlar ve her sınıf halktan mürekkep Bursalı ile hıncahınç dolmuş «Şark» sineması binasında Gazi Mustafa Kemal coşkun tezahürler arasında iki buçuk yıl evvel bu yeşil yurt köşesinin düşman işgali altına girmesi üzerine Büyük Millet Meclisinde cereyan eden görüşmeleri hatırlatarak söze başlıyor, diyor ki: «Bir gün buralardan gelen haber Mecliste heyecanlı feryatlar, elemler husule getirmişti. Kürsüye çıkan bütün hatipler, bu cennet belde için ağlamışlar ve herkesi ağlatmışlardı. Teessüfle söylerim ki, ben arkadaşların izhar ettikleri teessüre maddeten iştirakten memnu idim. Bilâkis onları teselli etmek, onlara metanet vermek vazifesiyle mükelleftim. O günkü müzakereler esnasında demiştim ki: Bursa anavatanın kıymettar bir cüzüdür. İnfikâki muvakkattir. Behemehal istirdat olunacaktır.»

Ertesi gün ünlü misafir, şerefine Bursa Lisesinde tertip edilen bir çay ziyafetindedir. Dünkü toplantıda yedi saat konuşan Gazi Mustafa Kemal, müdürlük odasında etrafını saran öğretmenlere, şehrin ileri gelenlerine, yeniden kurulacak vatanın kavuşacağı ışıklı günlerden tablolar çiziyor. «Refahlı ve mesut Türkiye» dâvasını deşiyordu...

Hava kararmıştır. Biraz sonra Çekirge'de kendisine tahsis edilen köşke çekilecektir. Bu tarihî geziye «İkdam» gazetesi temsilcisi olarak katılmak bahtiyarlığına erişen bana, davette bulunan aziz dostum Raufi Manyas, (o sırada İtibar-ı Millî Bankası şube müdürü) o İstanbul efendisi terbiyesi ile yaklaşarak kulağıma fısıldadı: «Bu akşam Madam Brod'un otelinde arkadaşlarla bir sofra tertip ettik. Gazi hazretlerini davet cesaretini göstermemiz yerinde olur mu?»

Bir tereddüt anı geçirdim. Durumu yoklayarak birkaç dakika sonra cevap verebileceğimi söyledim ve Başyaver Salih (Bozok) beyle Cevat Abbas (Gürerk) beye bu davetten bahsederek takdirlerini kullanmalarını, icabında Gaziye söylemelerini rica ettim. Çok kısa bir fâsıladan sonra Bursanın mümtaz misafirinin muvafakat cevabı alınmış idi. Raufi bey ve arkadaşları hazırlığı tamamlamak için sevinç içinde otele koştular.

Gazi Mustafa Kemal ve bu gezisinde kendisine refakat edenler, saat

BUGÜNE KADAR NEŞREDİLMEMİŞ BİR MÜLÂKATIN HİKÂYESİ :

Mustafa Kemal Ağlıyor

ATATÜRK VE LÂTİFE HANIM — Atatürk zekâsını, bilgisini ve terbiyesini beğenerek hayatını birleştirdiği Lâtife Hanımla yurt içi gezilerinden birinde.

yirmi otuza doğru Madam Brod'un Çekirge yolu üzerindeki geniş bahçeli oteline gelmişlerdi. Davet sahipleri misafirleri bahçe kapısından karşıladılar. Otelin oldukça büyük olan salonu dolmuştu. Dumlupınar Meydan Muharebesi'nin muzaffer Başkumandanında, daha harb yıllarının yorgunluğunu üzerinden atmadan, çizmelerinin tozunu bile silemeden, Akdeniz sahillerine giden yollarda güneşin yaktığı güzel yüzündeki alev izleri kaybolmadan, giriştiği bu yeni ve hayırlı hamlelerin onda yarattığı zindelik ve neşe göze çarpıyordu. Yemek salonunda kurulmuş geniş sofrayı işaret ederek davet sahipleri ile davetlilere: «Yerlerimizi alalım. Daha derli toplu olur, konuşuruz», dedi.

Kendisine ayrılan yeri gösterdiler. Sağına davet sahiplerinden Laika (Manyas) hanımefendiyi ve soluna yine davet sahiplerinden bir diğer hanımefendiyi rica ettiler. Sofra açılmış, sohbet başlamıştı. Masada yer alamıyanlar ayakta ve etrafta bu zengin ve renkli gecenin tılsımlı havasına katılıyorlardı.

İtina ile hazırlanmış sofrada nâdide sayılacak her çeşit çerez, Marmara balıkları, mevsim çiçekleri yer almıştı. Sofrayı kaplıyan örtü ve üzerini süsleyen takımlar anlayışlı gözlerin takdirini davet edecek derecede idi. Millî kahramana al renkli ayaklı kristal bardaklar konmuştu. Su ve içki sürahileri de aynı renkte idi. Sohbet konuları herkesin merakını tahrik edecek kadar heyecan yaratıcı idi. Zaman zaman Gazi cephe hâtıraları anlatıyor. Az kuvvet, az malzeme ile, arkadan geniş yardım gören bir düşmanın, nasıl yok edildiğini, millî azmin ve fedakârlığın böyle bir mucizeyi nasıl yarattığını kısa fakat özlü cümlelerle anlatıyor, herkes derin bir ilgi ve merakla o berrak ve madenî sesi dinliyordu... Saatlerin nasıl geçtiğini farkeden yoktu. Bir aralık Laika (Manyas) hanımefendi dudaklarında beliren sıcak bir tebessümle: «Paşa Hazretleri» dedi «Bu seyahatiniz münasebetiyle ortada dolaşan bir rivayet etrafında bizleri tenvir etmenizi rica edeceğiz. Bu defa İzmir'e gidince evleneceğinizi söylüyorlar...»

Gazi bu sorudan çok hoşlandı. Gülmeğe başladı: «Evet, öyledir. Evlenme tarihini bu seyahate göre ayarladık.»

İnce ve düzgün parmakları arasına aldığı kadehten bir yudum içen Mustafa Kemal, herkes bekliyordu ki aynı konu etrafında biraz daha açılsın, tafsilât versin, susmuştu...

Az sonra yine onun ahenkli sesi duyuldu: «Evvelce evlenmenin aleyhinde idim!»

Davete katılanlardan Kurmay Binbaşı Cevdet Kerim (İncedayı): «Affınızı dilerim Paşam. Evlenmenin aleyhinde olduğunuzu buyurdunuz. Şimdi sizi lehine çeviren âmil nedir? Lütfeder misiniz?»

Gazi Paşa gülümsiyerek şöyle cevap verdi: «Muzipler, birbirinizle anlaşıp tertipler yapıyorsunuz beni konuşturmak için. Sizin Fevzi Paşanız bu soruya cevap vermezdi.»

Az süren bir tereddüt. Mustafa Kemal, üzerinde toplanan meraklı gözleri canlı bakışları ile şöyle bir tarıyarak devam ediyordu: «Neden aleyhinde olduğumu anlatayım.»

Bu sırada dışarda bir gürültü, «Yangın var» sesleri duyuldu. Raufi beyle refikası aziz misafirden özür dileyerek ve müsaade alarak masadan fırladılar. Çocukları da otelde olduğu için çok telâşlanmışlardı... Mustafa Kemal devam ediyordu: «Neden evlenme aleyhinde olduğumu da şu anda fiilen bu hareket tevsik etmektedir. Evli olmak millet ve memleket lehine icabında büyük fedakârlıkları göze almayı kayıtlar, zincirler. İnsanın, yerine göre enerjisini kırar. Görüyorsunuz, bir yangın haberi bir ana ve babayı nasıl heyecanlandırdı. Çünkü çocukları var. Yavrularını korumak isterler, haklarıdır... Ben mücadele adamıyım. Hiçbir kayıt altına girmemek isterdim... Şimdi ise evlenme lehine neden döndüğümü de Lâtife hanıma söyleteceğim. O da cevap veremezse o zaman fena olur.»

Millî kahraman kendisine eş seçtiği Türk kızının adını ortaya koymuştu. Salonda yine hâkim olan sessizliği bir hanımefendinin sesi deşti: «Lâtife hanımefendi güzel mi Paşam?»

Gazi Mustafa Kemal bu suale üç kelimelik bir cevap verdi. (Bu cevap ilerde tarihe mal olacaktır). Gazi devamla: «Hanımefendi çok güzel olsa ben zaten alımam. Ben kıskanç bir adamım. Zekâsını, bilgisini, terbiyesini beğendim.»

Yangın söndürülmüş, Raufiler yerlerine dönmüşlerdi... Laika hanımefendi Başkomutanın tatlı sohbetlerine yeni bir çeşni katmak için sordu: «Paşam, hiç sevdiniz mi?»

Gazinin kaşları birden çatıldı. Tabiatın en mânalı pastel renklerini içinde kaynatan gözleri şimşek gibi çakmağa başladı. Müstehzi bir gülüşle: «Sevmek!... Vakit bulduk mu ki? Bir ömür çeşitli mücadelelerle geçti. Dağ, dere, tepe, vâdi ve çadırda, karargâhlarda ömür süren bir askerin sevmeğe vakti kalır mı?»

Mustafa Kemal etrafa göz gezdirdi. Bir itiraz yoktu. Bir şüphe, bir tereddüt yoktu. Cevabın tabiî karşılandığı hissi kendisinde uyanınca isyan eder gibi sert bir sesle konuşmasına devam etti: «Hanımefendi, hanımefendi!... Biz de insanız, bizim de çarpan bir kalbimiz, bizim de bir his tarafımız var. Askeriz diye mi şüpheniz?»

Sesindeki tonu yumuşatarak: «Haydi çocuklar, ayağa kalkınız. Piyano bilen piyano başına. Millî havalar çalınız, türküler söyleyiniz, oynayınız!...»

Başkumandan emrediyordu. Masadakiler emri yerine getirdiler. Salon müzik ve neşeye boğulmuştu. Ortada millî nağmelere ayak uyduranlar çoğalmıştı.

Yemek salonunda, sofra başında tek kalmış Gazi Mustafa Kemal beyaz keten mendili ile bir taraftan gözlerinden taşan yaşları siliyor, bir taraftan da ortada dönenleri el çırparak teşvik ediyordu... Nefsine yediremediği bir şüpheden teessür duyan eşsiz asker, göz yaşlarını etraftan gizlemek istiyordu sanki...

Ölümsüz Atatürk'ü, bu duygulu insanı, belki nadir de olsa, ağlarken görenler olmuştur. Netekim, 9 eylül 1922 de zafer haberini alınca Nif'te sevinç gözyaşları döktüğüne şahit olan bahtiyarlar vardır.

Oğlu yüzünden çok kahır çekmiş anasının ölümünü biraz evvel bahsi geçen seyahat sırasında öğrenince, özel vagonunda döktüğü keder gözyaşlarını paylaşan gözler vardır.

27 ocak 1922 de İzmir'e varınca Karşıyaka'daki anasının mezarı başında metin bir teessür, titrek ve mahzun bir sesle ağlamamak için metanet gösterdiğini, buna rağmen millete Mustafa Kemali hediye eden Türk kadınına hitap ederken gözlerinin taşmıyan yaşlarla dolduğunu gören İzmirliler vardır.

Maarif Vekili Mustafa Necati'nin zamansız ölümüne büyük üzüntü duyduğunu, 1 ocak 1929 da Çankaya Köşkünde göz yaşlarını gizliyemediğini anlatanlar vardır.

Ankara'ya gelişinden tam 13 yıl sonra bu mesut günün mâna ve değerini tazelemek için yapılan töreni Yenişehir'de Zafer Meydanında bir evden seyreden Atatürk'ün duyduğu eşsiz heyecanı ve tarihe geçen bu büyük günü nemli gözlerle nasıl tekrar yaşadığını görenler vardır...

Ve nihayet 1927 de toplanan Cumhuriyet Halk Fırkası'nın ikinci büyük kongresinde söylediği nutkun sonunda Türk gençliğine seslenirken, onlara Türk istiklâlini ve Türk Cumhuriyetini emanet ederken gözlerini dolduran yaş tanelerinin mânalı ifadesine ve bu ulvi sahneye derin bir huşu içinde şahit olan millet temsilcileri, delegeler ve dinleyiciler vardır...

Esasta, göz yaşlarını zaaf alâmeti sayan Atatürk de ağlardı. Nadiren fakat yerinde ve ne güzel ağlardı!...

BURSA YOLUNDA — Atatürk Bursaya giderken uğradığı İzmitte H. Edib'le görülüyor. Adıvar'ın arkasındaki, bu yazının muharriri Mecdi Sayman'dır.

YILDIZINIZ DİYOR Kİ...

(1 MAYIS'TAN 7 MAYIS'A KADAR :) Önümüzdeki hafta muhitinizde cereyan edecek hâdiseleri merak ederseniz, her hafta doğduğunuz burcu bularak siz de kendi falınızı okuyabilirsiniz.

KOÇ BURCU
21 MART - 20 NİSAN

Her zaman kararlı olmaya dikkat edin. Arkadaşlarınız arasında seviliyorsunuz. Bunu devam ettirmeye çalışmak herhalde sizin zararınıza değildir. His hayatınız pek karışık. Sıhhatinize de dikkat etmelisiniz.

BOĞA BURCU
21 NİSAN - 20 MAYIS

Biraz müteşebbis olmalısınız. İstediklerinizi ancak böylelikle elde edebilirsiniz. Boş vakitlerinizi değerlendirmeye gayret edin. Hafta içinde hoş bir sürprizle karşılaşabilirsiniz. Maddi durumunuz düzeliyor.

İKİZLER BURCU
21 MAYIS - 21 HAZİRAN

Uzun zamandan beri üzerinde çalıştığınız bir mesele bu hafta içinde neticelenecek. Hareketlerinizi takibedenler var. Sonunun iyi olması için kendinizi kontrol etmelisiniz. Sıhhatiniz bakımsız kalmış. Dikkat.

YENGEÇ BURCU
22 HAZİRAN - 22 TEMMUZ

Çevrenizdeki olaylarla daha yakından ilgilenin. Kendi içinize kapanmış olmakla bütün meseleler hallolmaz. Üzerinizdeki sıkıntıdan sıyrılmak için, yeni bir muhite girmeye çalışıp, neşeli arkadaşlar edininiz.

ASLAN BURCU
23 TEMMUZ - 23 AĞUSTOS

Gönül işlerinizde bir hayli enteresan olaylar yer alıyor. Bunları normal bir şekle sokmakla çok isabetli hareket etmiş olursunuz. Bir arkadaşınızın sürprizi sizi sevindirecek. Maddi durumunuzda da gelişme var.

BAŞAK BURCU
24 AĞUSTOS - 23 EYLÜL

İşinizdeki kabiliyetiniz, âmirleriniz tarafından takdir ediliyor. Biraz daha gayret etmekle yaşama seviyenizi yükseltebilirsiniz. Sizi kıskananların sözüne kulak vermeyip, doğru bulduğunuz yoldan yürüyünüz.

TERAZİ BURCU
24 EYLÜL - 23 EKİM

Kendinizi tamamiyle işinize vermekle öte yandan ihmal edilmiş birçok şeyleri unutmuş olmuyor musunuz? Sizden daima yakın bir alâka bekliyenleri hayal sukutuna uğratarak kalblerini kırmamağa gayret edin.

AKREP BURCU
24 EKİM - 22 KASIM

Dünyada gayret edildikten sonra başarılamıyacak bir mesele yoktur. Mesleğinizde bir yükselme devresi içinde bulunuyorsunuz. Çalışmalarınızı devam ettirin. Para bakımından iyi günlere gittiğinizi bilin.

YAY BURCU
23 KASIM - 21 ARALİK

Yıllarca önce tanıştığınız bir insan, bugünlerde tekrar karşınıza çıkarak, eski günleri hatırlamanıza sebep olacak. Maddi imkânlar size bütün istediklerinizi temin etmez, onun için biraz daha mâkul olmalısınız.

OĞLAK BURCU
22 ARALİK - 20 OCAK

Aile muhitinizden birinin tesiri altında bulunuyorsunuz. Kendinizi iyice dinlemeden bir karar vermeyin. Etrafınızda olup bitenlere karşı biraz daha alâka göstermelisiniz. Sizinle tanışmak istiyen biri var.

KOVA BURCU
21 OCAK - 18 ŞUBAT

Dostlarınıza yeteri olan alâkayı göstermediğinizden yakında yalnız kalmanız mümkündür. Bu arada yaşamanıza son derece tesir eden gönül işlerinizi de bir düzene koymalısınız. Kuvvetli olmaya gayret edin.

BALIK BURCU
19 ŞUBAT - 20 MART

Karışık olan his hayatınızı iradenizle düzenliyebilirsiniz. Üzerinde çalıştığınız bir işiniz gayretiniz sayesinde ümit ettiğinizden önce bitecek ve çok sevineceksiniz. Sıhhatinize hakkı olan ehemmiyeti veriniz.

GÖNÜL POSTASI

Adıyamandan yazılıyor:

«Babasiyle annesinin haberi olmadan ben bir kızı seviyorum. Yalnız kardeşinin haberi var. O da benimle zıt gidiyor. Ben kızı kaçırmak istiyorum. Siz bu işe ne dersiniz?»

Mektubunuzdan yaşınız belli değil ama biraz çocuk kalmışa benziyorsunuz. Kardeşinin sizinle zıt gitmesi kızı ailesinden istemenize mâni değildir. Kaçırmayı aklınızdan çıkarın da kızın babasına müracaat edin.

—

Tokattan A. Ş. yazıyor:

«On seneden beri evliyim. İki de çocuğum var. Eşimle bazı sebepler yüzünden normal bir hayat sağlıyamıyoruz. Geçen sene yirmi yaşında güzel bir kıza âşık oldum. Beni sevmekle beraber ancak evlenmekle bu sevginin normal yola gireceğini söylüyor. Bu kız hayalimden çıkmıyor. Ne yapacağımı şaşırdım.»

Hakikaten biraz şaşırmışa benziyorsunuz. Yapacağınız şey eşinizle normal hayat sağlamak yollarını aramaktır. İki çocuğunuz olduğunu unutmayınız. Hayalinizden çıkmıyan kızla aranızda büyük yaş farkı olduğunu da hesaba katınız. Bunları gözönünde tutarsanız belki o kız hayalinizden uzaklaşır. Uzaklaşmazsa siz uzaklaştırmıya mecbursunuz gibi geliyor bize.

—

Amasyadan yazılıyor:

«Bir genç kızı seviyorum. O da beni seviyor. Ailelerimiz de çok samimi ve bizi biribirlerimize uygun görüyorlar. Fakat gerek kızın amca tarafı, gerek benim amca tarafım evlenmemize razı olmuyorlar. Acaba ne yapabiliriz?»

Yapılacak iş basit! Her ikiniz de amca taraflarınızı bu evlenmeye razı etmiye çalışınız.

—

Anadoluda bir kasabadan yazılıyor:

«Askerliğimi bitireli hayli oldu. Artık evlenmek istiyorum. Ailem mutaassıptır. Mutlaka kasabadan kız almamı istiyorlar. Halbuki ben evlenmeden evvel alacağım kızla görüşmek, düşüncelerini anlamak istiyorum. Buna ise imkân yok. Kasabada iki kız teklif ediyorlar, bu yüzden bir karara varamıyorum. Siz ne tavsiye edersiniz?»

Düşünceniz yerindedir. Evleneceğiniz kızı bu zamanda gözü kapalı almanız doğru değildir. Size teklif edilen kızları tanımak, soruşturmak imkânlarını arayınız. Kasabada bu tahkik başkaları vasıtasiyle daha kolay olur zannediyoruz.

—

İstanbuldan yazılıyor:

«Sevdiğim ve çok inandığım bir delikanlı tarafından çok kötü bir şekilde terkedildim. Onu çok seviyorum. Dünyada bu kadar yalancı ve bu kadar kötü ruhlu bir insanın mevcut olabileceğine hâlâ inanamıyorum. Hiçbir şey beni avutmuyor. Mektup yazmayı da gururuma yediremiyorum. Acaba bir mektup yazıp beni neden terkettiğini kendisine sorsam mı?»

Sormasanız daha iyi olur. Sevdiğiniz adamın yalancı ve kötü ruhlu olduğuna kanaat getirdikten sonra onunla evlenmeyi tasarlamanız biraz mantıksız bir iş gibi görünüyor. Bu münasebeti unutmak sizin için daha hayırlı olur.

—

Adapazarından Ş. A. yazıyor:

«Ben 21 yaşındayım. Bir toplantıda güzel, nazik, kibar, zarif bir kıza rastladım. Fakat erkeklere karşı o kadar çekingen ve ciddi ki bir tek kelime bile söylemiye cesaret edemedim. Yazdığım mektupları da veremeden yırtıp attım. Hattâ ümidimi de kestim. Fakat sevgim devam ediyor. Bana bir yol gösterir misiniz?»

Bizce gideceğiniz yol, ciddiyetinden dolayı bu kızı tebrik etmek ve ailesinden kendisini istemektir. Bir kız için ciddi olmak kabahat değil, bir meziyettir.

—

İstanbuldan K. Ö. yazıyor:

«Bir kızla sanatoryumda tanıştık. Biribirimizi sevdik. Günün birinde annesi gelip kızı hastaneden çıkardı, bizi biribirimizden ayırdı. Ben ona dört mektup yazdım. O ise bana ancak bir mektup gönderdi. Ne yapayım, bilemiyorum.»

Mektubunuzdan anladığımıza göre sizi biribirinizden ayırmamışlar, sadece kız hastaneden çıkmış. Hastane pekâlâ takdir edeceğiniz gibi bir aşk yuvası değildir. Kızın size karşı alâkası kuvvetli olsaydı şüphesiz daha fazla mektup yazar veya ziyaretinize gelirdi. Hasta olduğunuza göre bu mevzu üzerinde fazla durmamak sıhhatiniz icabıdır.

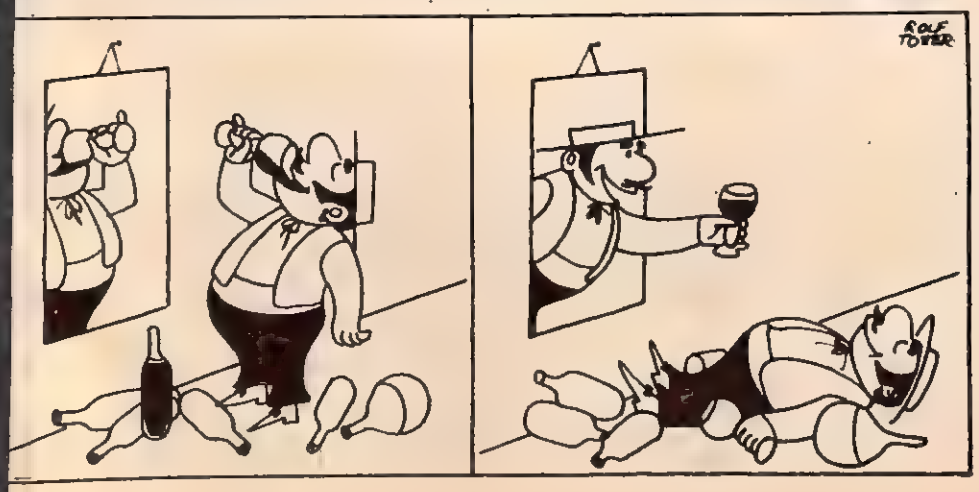

GRAFİKA

Kocanız bu pastayı
çok sevecektir!

MUZLU PASTA

Kullanılacak malzeme: 200 gr. un, 125 gr. SANA, 5 çorba kaşığı pudra şekeri, 2 çorba kaşığı çekilmiş badem, 1 tutam tuz, yarım kahve kaşığı tarçın, yarım limon suyu, 1 kahve fincanı kanyak, 1 çay kaşığı beking povder, 2 çorba kaşığı toz şekeri, 3 adet muz, marmelat (arzuya göre).

Yapılması: SANA pudra şekeri ile elle karıştırılarak krem haline getirilir; yarım limon suyu, tuz ilâve edilir gene çalışılır. Beking povderle elenmiş un konur, hepsi birden hamur haline getirilir. Hamur iki parçaya ayrılır, bir tanesi merdane ile bir santim kalınlığında açılır. Yağlanmış tart kalıbına veya küçük bir tepsiye yağ kâğıdı konur, üzerine hamur yerleştirilir. Yuvarlak kesilmiş muzlar döşenir, üzerine toz şeker serpilir, diğer hamur parçası da açılarak üzerine örtülür, kenarları bastırarak yapıştırılır. Orta hararetteki fırında 40 dakika pişirilir, soğuduktan sonra kalıptan çıkarılır, üzerine marmelat sürülür, bademle örtülür, pudra şekeri serpilerek servis yapılır.

5161

Ava Gardner, «Sahilde» filmini çevirirken biribiri ardından skandallar yarattı. Avustralyalı gazeteciler bunu bir yaylım ateşi ile karşılıyacaklardı.

Ava Gardner

ESKİ KOCASI FRANK SINATRA'YI HÂLÂ SEVİYOR MU ?

Ava Gardner'in Frank Sinatra ile Melbourne'da karşılaşması, gazeteciler için bir dedikodu konusu oldu. Ava'nın Frankie'yi pervasızca adım adım takibetmesi gayet manalı idi...

AVA Gardner, Avustralya'da «On the Beach» (Sahilde) adlı yeni bir film çevirirken, partönerleri Gregory Peck, Anthony Perkins ve Fred Astaire'den çok dikkati çekmiş, gazetelerin ağzında bir sakız haline gelmişti. Meşhur olmanın dertlerine ve sıkıntılarına olgunlukla katlanmayı bilse idi, Avustralya'daki hayranları tarafından bu derece protesto edilmiyecek, daha açıkçası «yuh»lanmıyacaktı. Ava'nın Avustralya'daki skandallarına, bilhassa, kalabalığa ve basına karşı duyduğu sebepsiz nefret hisleri sebep oldu. Cazibeli esmer aktrisin iki defa basın konferansına gelmeyişi ve her fırsatta, o güzel çehresini gazete fotoğrafçılarının objektiflerinden saklamak isteyişi karşısında, Avustralya basını amansız bir yaylım ateşine başladı. Bir gazete, Ava'nın Melbourne'daki çılgınca bir partide başına gelenlerden bahsediyor; diğeri, aktrisin kaldığı otelin idaresine yaptığı eziyetleri, alaylı bir lisanla okuyucularına naklediyordu. Bilhassa sonuncu hikâye enteresandı. Ava, Melbourne şehrinin en lüks otellerinden birinin yeni tefriş edilmiş bir odasında kalıyordu. Fakat, her nedense, bulunduğu odanın duvarlarındaki boyayı beğenmemiş, mutlaka pahalı İngiliz malı duvar kâğıtları ile kaplanmasını istemişti... Anlaşılan bu gibi garip hikâyelerle, basın Ava'ya mukabele etmekte ısrarlıydı ve gazetecilerin aralarındaki sıkı dayanışma bunu mümkün kılıyordu. Fakat bu, mücadelenin daha ilk safhası idi. Gazetecileri en çok kızdıran, Amerikalı yıldızın bir barda «Sun» gazetesi muhabirine yaptığı küstahça hareket olmuştu. Gazeteci, barda içki içerken karşılaştığı Ava ile konuşmaya başlamış, fakat, bir an içinde sebebini anlıyamadan, aktrisin elindeki şampanya bardağını suratında bulmuştu. Ava, gazeteciye içi şampanya dolu bardağı fırlattığı gibi, küfür etmekten de kendini alamamıştı. Gazeteler, «Sahilde» filminin çekildiği uçak gemisindeki bir subayla konuşurken de, yıldızın aynı çirkin sözleri Melbourne şehri için sarfettiğini yazdılar.

İKİNCİ BAŞAĞRISI!...

Ava'nın bu taşkınlıkları devam ederken, Melbourne'a başka bir Amerikalı yıldız daha geldi. Konser vermek üzere Amerikadan Melbourne'a uçakla gelen, ünlü yıldız Frank Sinatra idi. Frankie, hava alanında kendini karşılıyan gazetecilere gayet soğuk davranarak «Sizlere söyliyecek birşeyim yok» demiş ve çelimsiz vücuduna bakmadan, fotoğrafını çekmek isteyen iriyarı bir fotoğrafçıyı tartaklamak istemişti. Frankie'nin, konserlerini verdiği Melbourne Stadium'da da bir fotoğrafçının üzerine hiddetle yürüyerek «Bir resim daha çek de, o makineni kafanda parçalıyayım...» diye haykırması gazeteciler arasında alay mevzuu oldu. Ertesi günkü gazetelerde şöyle başlıklara rastlanıyordu: «Frankie kendini naza çekiyor. Fakat onu isteyen kim?...»

Frankie'nin, Avustralya'ya ayak bastığı zaman 1000 kişi tarafından karşılandığı halde, Avustralya'dan ayrılırken tam 9 kişi tarafından uğurlandığını bilenler ve işitenler, gerçekten gazetecilerin bu sualine hak verebilirlerdi, Avustralyalılar Ava'ya olduğu gibi, Frank Sinatra'ya da, belki uzun müddet hâfızalarından silinmiyecek kadar derin bir antipati duymuşlardı. Fakat, Ava Gardner ile Frank Sinatra'nın her hareketini yakından takibetmiş olan dikkatli gazeteciler «Onu isteyen kim?» sualine, «Ava Gardner» cevabını vermekten çekinmediler. Ava, Melbourne'da bulunduğu müddetçe Frank Sinatra'nın peşini bırakmadı, onu bir gölge gibi her yerde takibetti. Frankie'nin Melbourne Stadium'daki soyunma odasına girmek isteyen aktris, eski kocasının konserlerini hayranlıkla ilk sıralardan takibediyor ve alkışlıyordu. Sonra, bir gece, Ava Gardner'in, Frank Sinatra'nın oteldeki odasına gizlice girmeye teşebbüs ettiği ve Frankie'nin muhafızları tarafından geri çevrildiği de gazetecilerin kulağına gitmişti.

Ava Gardner'in birkaç yıl önce,

mesut olamadığını, anlaşamadığını ileri sürerek boşandığı Frank Sinatra'yı pervasızca adım adım takibetmesi gerçekten mânalı idi. Frank Sinatra da, eski karısına karşı gayet lâkayt davranırken hakikaten samimî miydi?... Dostları, Frankie'nin hâlâ Ava'ya karşı gizli bir sevgi beslemekte olduğunu iddia ediyorlardı.

«YENİDEN EVLENECEĞİM»

Ava Gardner ise, Avustralya olaylarından birkaç gün önce bir Amerikalı gazeteci ile konuşurken, izdivaçları kendisi için bir iftihar vesilesi olmamakla beraber, üç kocasının da hakikatte iyi insanlar olduklarını söylemişti. Ava, Frankie'den bahsederken şunları ilâve etmişti: «Ondan kaçmak istediğim, onunla beraber film çevirmeyi reddettiğim yalandır. Şayet, ona göre bir rol verirlerse, niçin beraber film çevirmiyeyim?... Şimdilik mektuplaşmıyoruz. Bazı gazeteciler, Frankie'nin halen Gina Lollobrigida ile çevirdiği «Never So Few» filminin senaryosunu daha önce benim okuduğumu ve burada bana verilmek istenen rolü reddettiğimi yazıyorlar. Böyle bir şeyden haberim dahi yok. Tabii ki, yeniden evleneceğim. Bir evim, bir kocam ve çocuklarım olsun isterim. Fakat, zihnimde şimdilik hususi bir proje yok. İdealimdeki erkek Amerikalı olabileceği gibi, İspanyol da olabilir. Fakat henüz kimseye raslamadım... »

WALTER CHIARI NE OLACAK?

Ava'nın sözleri karşısında Amerikalı muharrir, gayri ihtiyari, Walter Chiari'yi hatırlamıştı. Chiari ve Gardner üç yıl önce, «The Little Hut» (Küçük Kulübe) filmini birlikte çeviririlerken tanışmışlardı. O zamanlar, Ava, Frankie'den resmen boşanmış değildi. Resmî boşanma formaliteleri tamamlandıktan sonra, Amerikalı yıldızın genç, zeki ve yakışıklı İtalyan aktörü ile hemen daima beraber dolaştığı görülürdü. Hattâ, Ava bu son Avustralya seyahatine çıkarken Walter Chiari'yi de peşinden sürüklemiye muvaffak olmuştu. Chiari, bir gece kulübüyle müsait bir anlaşma yaparak Melbourne'da uzun müddet kalabilecek ve bu arada Ava'yı yalnız bırakmıyacaktı. Fakat, o sıralarda Ava Gardner'in Avustralya'lı tenis yıldızı Tony Trabert ile tanışması, İtalyan yıldızının durumunu biraz sarsar gibi oldu. Ava ile konuşan Amerikalı gazeteci, cazibeli yıldıza, his hayatından bahis açılmışken Walter Chiari'yi hatırlatınca hiç beklemediği bir cevapla karşılaşacaktı. Ava «Bay Chiari ile evlenmeyeceğimi de yazabilirsiniz.» dedi. Ava'nın bu sözleri basında neşredildikten birkaç gün sonra, Walter Chiari'nin sessiz sadasız Avustralyayı terkederek İtalyaya dönmesi gayet düşündürücü idi. Walter Chiari İtalyaya dönünce Ava Gardner, Melbourne'daki boş zamanlarını tenisçi Tony Trabert ile birlikte geçiriyordu. Avustralyalı gazeteciler, «Alevli bir aşk macerasına dönen basit bir arkadaşlık» diye vasıflandırdıkları Trabert - Gardner hikâyesinin her safhasını titizlikle takibediyorlardı. Ava Gardner'in, Hawaii'den Sydnev'e gelirken uçak yolculuğu sırasında tanıştığını söylediği Trabert ile her gece beraber dolaşması Amerika'dan İspanya'ya kadar, her yerde bir dedikodu konusu oldu.

Ava Gardner'in istikbale ait söylemediği, söylemek istemediği pek çok şey olmalıydı. Frankie, acaba hâlâ zihnini meşgul ediyor muydu? Yoksa, bütün evlilik arzusuna rağmen, aktris vaktini arı gibi, çiçekten çiçeğe konmakla mı geçirecekti? Kopan gürültülerin ve dedikoduların hakiki mânası zamanla anlaşılacaktı.

Eğin Kına Gecesi

İstanbuldaki Eğinliler ve Eğinli tahsil gençliği 19 nisan pazar günü akşamı Beyazıttaki Nis salonunda zengin folklorile güzel bir Eğin gecesi yaşattılar. Yerli oyunlar mahallî kıyafetlerle oynandı ve bilhassa Eğinde bir kına gecesi temsil edildi. Kemaliye Kalkınma ve Yardımlaşma Derneğinin tertibettiği bu güzel geceden intibalar sunuyoruz.

GELİN ellerine kına yakıldıktan sonra da yüzünü açmadı. Sımsıkı bağlı kınalı elleri birbiri üzerine kavuşturulu olarak misafirlere gösterildi. Gerek gelinin, gerekse sağdıcının elbiseleri kadife üzerine altın sırma işlemeli idi. Başlarındaki fes üzerinde sarılı mavi çevrede dizi dizi altınlar bilhassa göze çarpıyordu.

KINA GECESİ ellerinde tepsiler içinde mumlarla dizi halinde salona gelen yerli kıyafetleri giymiş Eğinli kızlardan mürekkep bir alayla başladı. Gelin, alayın içinde, sağdıcının kolunda yürüyordu. Düğün alayını teşkil eden kızlar hep beraber şarkılar söylüyorlar, klârinet, keman ve davul salonu neşeye boğuyordu. Biraz sonra gelin, alayın ortasına alındı ve ellerine kına yakılmıya başlandı. Gelin alayı bu sırada çalınan Eğin havalarına ayak uydurarak gelinin etrafında neşe içinde mütemadiyen dönüyordu.

EĞİNLİ KIZLAR folklor bakımından çok zengin olan Eğin'in yerli kıyafetlerini tam bir koleksiyon halinde misafirlerine gösterirler. Elbiselerin gerek biçimleri, gerek işlemeleri harikulâde idi. Herbiri en az 100 senelik olan bu elbiselerde ve kızların başlarına örttükleri çevrelerde Türk zevkının gerek motif, gerek renk olarak en ince örneklerini takdirle seyretmemek mümkün değildi. Erkeklerin giydikleri sırmalı cepkenler zarafette kızların süslü elbiselerinden geri kalmıyordu.

Süvari Kolordumuz da Dinara gönderilerek Sandıklı batısından Çevril - Çal - Sarayköy ve batısı bölgesinin örtülmesine memur edildi ve Birinci Orduya bağlandı.

Bir müddet sonra General Ali İhsan, Apa istasyonunda bulunan karargâhımıza gelerek birliklerimizi teftiş etti. Kolordu Erkânıharbiye Reisi Kurtcebe, Irak cephesinde onun emir subaylığını yapmış olduğundan biraz daha samimî görüştü, çok iltifat ederek kolordunun eksiklerini sordu. Söyledik; bunların hepsinin bir rapor halinde yazılarak kendisine gönderilmesini bildirdi. Kurtcebe ile oturup hemen raporumuzu yazdık. Sakarya Muharebesinde zuhur eden birçok fırsatların kaçırılmasına sebep olan teşkilâtımızın bozukluğunu ve techizatımızın eksikliğini açıkça izah ettik. Diğer sınıflardan olan subayların değiştirilmesini ve tümen kumandanlıklarına da daha lâyıklarının bulunmasını ve meselâ Sami Sabit Paşanın getirilmesini bildirdik. Biz bilmiyorduk ki, Ali İhsan Paşa, daha önce İsmet Paşa ile bu hususta bazı münakaşalarda bulunmuş ve teklifleri kabul edilmemiş.

Bizim raporu alır almaz «Bana inanmıyorsunuz ama işte en güvendiğiniz kolordu kumandanının raporu...» diye bu raporumuzu allamış, pullamış ve Garp Cephesi Kumandanına takdim etmiş. O da raporu okuyunca fevkalâde hiddetlenmiş, General Ali İhsanın adamlarından Kurtcebe yetişmiyormuş gibi, bir de General Sami Sabiti istiyor, düşüncesine kapılarak bana acı bir mektup yazmıştır. Bu mektubu bir süvari, Apa'ya getirdi, elden verdi. Okuyunca çok sıkıldım. Beni âdeta istifaya davet ediyor. Daha geçenlerde terfiimi büyük iltifatlarla tebrik eden kumandanın bu tekdirinin sebebini düşünürken Kurtcebe, imdadıma yetişti. Mektubu okuyunca «Bu iş Ali İhsandan olmuştur, ben onu iyi tanırım. Bizden aldığı raporu kimbilir ne tarzda oraya aksettirdi, sıkılmayınız, münasip bir cevap yazarız» dedi. Sıkıntım geçti, hemen cevabı yazdım. Olanı anlattıktan sonra, kendileri çok yüksek iseler de, bizim de alçak olmadığımızı belirterek mektubuma nihayet verdim ve aynı atlı ile gönderdim. Bir müddet sonra Dinar cihetine gelen On beşinci Tümen Kumandanı Naci (Tınaz) Beyi ziyaretimde, İsmet Paşanın mektubumu okuduğu zaman müteessir olduğunu ve bana itimat ve sevgisinin devam etmekte bulunduğunu söyledi.

Biraz sonra da, Süvari Kolordusunu, Birinci Ordudan ayırarak cephe emrinde olmak üzere Ilgına nakletti ve bütün eksiklerimizi tamamlatmıya başladı. Kolordu, oldukça iş görecek bir hale geldi.

RUS ELÇİLERİ NEDEN CEPHEYE GETİRİLMİŞTİ?

Süvari Kolordusu, Ilgın etrafında ikmal ve eğitim işleri ile uğraşırken 1.4.1922 günü Başkumandan Gazi Mustafa Kemal, Kolorduyu teftişe geldi. Refakatinde Cephe Kumandanı ve büyük bir heyet ile, Sovyet Rusya Büyükelçisi Aralof, Azerbaycan Cumhuriyeti Elçisi Abilof ve her iki elçiliğin askeri ataşeleri de beraberdi. Daha önceden verilen bir emirle üç süvari tümenini — ki bu tümenler 1., 2. ve 14. tümenlerdi — Ilgının Kaplıca meydanında toplattı. Yoklamadan sonra bir harb tatbikatı yaptırttı. Üç tümenin süratle açılıp yayılması çok heybetli oldu. Bundan sonra yapılan geçit resminde yuvarlak hesapla sekiz bin kadar atlının dört nalla geçişi bütün seyircileri heyecana boğdu. Gelenler, memnunluklarını söyliyerek Akşehire piyadeleri teftişe gittiler.

(Devamı gelecek sayıda)

SOMERSET MAUGHAM'ın bir hikâyesi

BİR DİZİ Boncuk

ÇEVİREN ERTEN IŞIK

YEMEĞE oturulurken Laura, «Yan yana bulunmamız ne şans» dedi.

«Bu durumda asıl şanslı benim» diye cevaplandırdım.

Masa komşum: «Seninle konuşmak istiyordum. Anlatacağım bir hikâye var» dedi.

Bu pek hoşuma gitmemişti. «Kendinden, hattâ benden bahsetmeni tercih ederdim» diye cevap verdim.

«Ama sana bu olayı anlatmalıyım. Kullanabileceğini umuyorum, çünkü arkadaşlarımın başından geçti ve tamamen doğrudur».

«Olmuş bir hikâye hiçbir zaman uydurma kadar hakikate yakın değildir.»

«Ne demek istiyorsun?» Laura'nın sesi sertleşmişti.

«Hiiiç. Lâf olsun diye söyledim.»

Fakat o sabırsızlanıyordu. «Müsaade etsen de anlatsam» dedi.

«Sırf dikkat kesildim. Nasıl olsa çorba içmiyeceğim, şişmanlatıyor.» Bu bahsi beğenmemişti. Çimdiklenmiş gibi yüzüme bakarken, «Aksi gibi de Borstch sevdiğim tek çorbadır» diye içini çekti.

«Aldırma, hikâyeni anlat. Balık gelinceye kadar da yemeği unutalım.»

Başlarken yüzünde bir memnuniyet ifadesi vardı. «Hâdiseye ben de şahidim. Livingstone'lara yemeğe gitmiştim. Sen Livingstone'ları tanıyor musun?»

Hatırlamadığımı itiraf ettim.

«Ziyanı yok. İstersen onlara da sorabilirsin. Her kelimemi tasdik edeceklerdir. O geceki davetlilerden bir düşüncesizin gelmekten vazgeçmesi üzerine masada on üç kişi kaldıklarından, Miss Robinson isminde yirmi, yirmi bir yaşlarında şirin bir kızcağız olan mürebbiyelerini de yemeğe çağırmışlar. Ben olsam kafiyen genç ve güzel mürebbiye tutmam. İşleriyle meşgul olmaları lâzımken delikanlıları düşünürler, sonra da tam evin tertibini alınca evlenmiye karar verirler. Ama, Miss Robinson'un referansları çok iyiydi. Herneyse... yemekte, senin tanıdığını zannetmediğim, kendi çapında çok meşhur birisi vardı. İsmi Kont Borselli olan bu adamın kıymetli taşlar hakkındaki bilgisi muazzam. O akşam yanında daima incileriyle övünen Mary Lyngate oturuyordu. Karşılarında da Miss Robinson vardı. Epey sıklaşmıştı. Tabiî, Sophie'nin eskilerinden biri olan elbisesini hemen tanıdım. Ama onun mürebbiye olduğunu bilmiyen bundan katiyen şüphe etmezdi.

«Lâf arasında Mary Lyngate, Konta boynundaki incileri nasıl bulduğunu sorunca Borselli, 'Karşıdaki hanımın gerdanlığı çok güzel' deyiverdi. Mary tuhaflaşarak, 'Ama o Mrs. Livingstone'un mürebbiyesi' diye mırıldandı. Kont aldırmadan devam ediyordu, 'Bu bir şey farkettirmez. İrilik itibariyle ömrümde gördüğüm en güzel inciler, elli bin pound değerinde olmalı.'

Muhatabı, 'Saçma' diyerek sırtlak sesiyle Miss Robinson'a bunları naklet-ti. O sırada bir sessizlik oldu, herkes muhavereyi duyduğundan, dönüp genç mürebbiyeye baktı. Kızcağız kızardı, gülümsiyerek, 'Öyleyse epey kârdayım, zira on beş şilinge aldım.' dedi.

«Elli bin pound değerinde gerdanlığa sahip olan bir kızın mürebbiyelik yapmasını düşünmek saçma. Kont'un yanıldığı aşikârdı. Hepimiz gülüştük. Tesadüfün uzun kolu araya girmeseydi mesele öylece kapanacaktı. Birden uşak gelip Miss Robinson'un kulağına birşey fısıldadı. Mürebbiye sarardı, iki adamın holde kendisiyle derhal konuşmak istediklerini söyliyerek müsaade aldı, kalktı, çıktı. Hepimizin aklına aynı şey gelmişti. İnşallah tevkife gelmemişlerdir diye düşünüyorduk. Borselli incilerin sahici olduğuna emindi. Biz merakla beklerken sessizlik uzuyordu. Az sonra Miss Robinson girdi, yerine oturdu ve masanın üstüne bir inci dizisi fırlatarak, 'İşte gerdanlığım' dedi. Borselli 'Fakat bu inciler sahte' derken hayretten sesi kısılmıştı.

«Mürebbiye 'Sahte olduklarını söylemiştim' diyordu.

«Kont, 'Ama bu deminki gerdanlık değil' iddiasında bulununca genç kız durumu mütebessim bir tarzda izah etti. Meğer iyi kapanmadığından kolyeyi aldığı mağazaya bırakmış, alırken de bir yanlışlık olmuş. Şimdi adamlar müessif hatadan dolayı kendisine üç yüz poundluk bir çek teklif etmişler. Hayatından pek memnundu.»

«Ne büyük şans» dedim.

Laura'nın hikâyesi daha bitmemişti. «Sen öyle düşünebilirsin ama bu onun mahvına sebep oldu» diye devam etti. «Sophie'nin bütün yalvarmalarına rağmen bir tatil yapmıya karar verdi. Bir daha eline bu fırsat geçmezmiş, dört hafta prensesler gibi yaşıyacakmış. Neyse, Sophie'nin bazı elbiselerini alıp tek başına Deauville'e gitti. Orda zengin bir Arjantinliyi bulup Paris'e geçmiş. Birkaç ay sonra bir Yunanlı ile görülmiye başlamış. Halen kiminle olduğunu bilmiyorum ama şimdi Bois de Boulogne'da güzel bir malikâneye sahip bulunduğunu ve Paris'in kalbur üstü koketlerinden olduğunu duydum. Bunu bir hikâyede kullanamaz mısın? Ben yazardım ama sonunu değiştirerek. Mürebbiye harb malûlu bir banka veznedarı ile nişanlı olurdu, bu parayı alınca inanamazlar, nişanlısı kızın omzunda çocuk gibi ağlar, korulukta bir ev alırlar, evlenip mesut yaşarlardı. Tatlı, şirin bir hikâye. Ne dersin?»

«Doğrusunu istersen, hikâyen bana biraz renksiz geldi» diye mırıldandım.

BLÛZLAR

ETEK-BLÛZ HEM İLKBAHAR, HEM DE YAZ İÇİN EN RAHAT KIYAFETTİR. BİLHASSA ÇALIŞAN GENÇ KIZLAR, YAZIN BİR BLÛZ DEĞİŞTİREREK ŞIK VE SADE BİR KIYAFET ELDE EDERLER.

A Bu sene çok moda olan «Gemici» stilinde bir blûz. Lâcivert yünlü veya merserize olabilir. Beyaz düğmeleri ve beyaz üzerine lâcivert yollu gemici yakası ve manşetleri vardır.

B Gipür dantel ile süslü diğer şık bir blûz.

C Poplin, kalın ipekli veya pamukludan yapılabilecek bir blûz. Ön kısmına broderi anglez konmuştur. Kol oğızlarında işlemeler vardır.

D İlkbaharın sıcak günleri için şık ve rahat bir blûz. Merserize veya ince yünlüden olabilir.

E Yün veya merserize güzel bir pulover. Yakası bu yıl çok moda olan «Gemici» stilindedir.

Hem baharda, hem yazın giyilebilecek gayet şık bir blûz. Organza veya ince pamukludan yapılabilen model, gipür dantel ile süslenmiş bulunmaktadır.

Yazın her gün giymek için rahat bir blûz. Poplin, robia veya ipekliden yapılabilir.

RUGAN KEMERLER

GÜZEL YUVA

Rugan kemerlerinizi arasıra ısıtılmış hintyağı ile yağladığınız takdirde kırılmasına ve çatlamasına mâni olursunuz.

Çocuklarınız için güzel bir oda. Eşyalar, oyun için çok yer kalacak şekilde yerleştirilmiş, bu arada duvara bir de kara tahta konulması ihmal edilmemiştir.

Çocuklarınız çok, ama odalarınız az ise üzülmeyin. Üst üste koyacağınız yataklarla bu meseleyi pekâlâ halledersiniz, odaları genişletebilirsiniz. Hele erkek çocuklar, ranza misali yataklarda yatmaktan pek hoşlanırlar.

Bunlar nedir?

İşte fotoğraflı bulmacalarımızdan biri daha. Bunlar da hep bildiğiniz şeyler. Ne olduklarını anlıyamadınızsa lûtfen 30. sahifeye bakın.

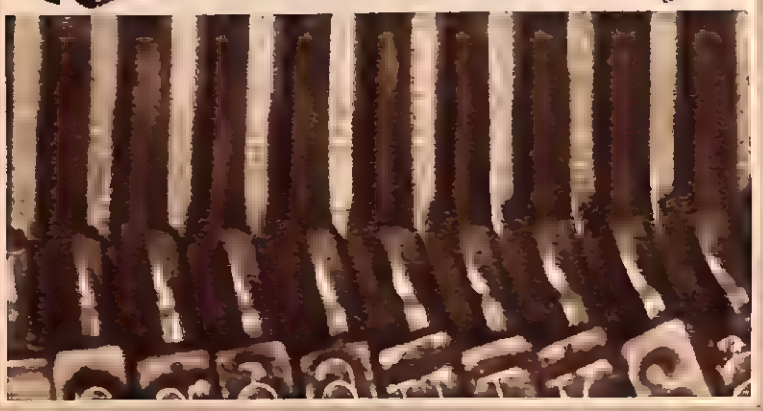

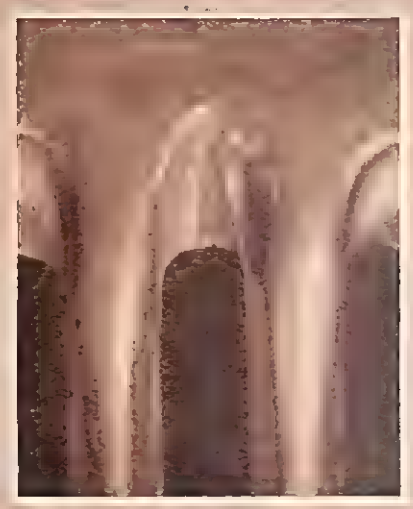

HAZIRLIYAN : İNAL TENGİZMAN

OKUYUCU MEKTUPLARI

Gaziantep'ten Bay N. Rıza Polat'a:

Şiir yazmak; muharrirlik, ressamlık gibi kabiliyet meselesidir. İçten duyularak yazılır. Nedim Divanını, yeni harflerle «İstanbulda Ankara Caddesinde Hilmi Yücebaş kitabevi»nden temin etmeniz mümkün.

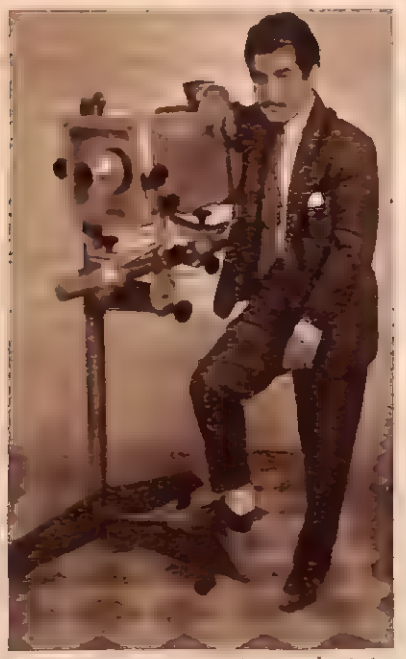

Okuyucularımızdan, Tarsus İnci fotoğrafhanesi sahibi Ahmet Özfidan, yerli malzeme ile bir «Atelye kamerası» yapmıştır. Resim, Özfidan'ı kendi yapısı kamerası ile gösteriyor.

Gaziantep'ten Bay Cevdet Özdemirel'e:

Birçok şeyler öğrenildiği, yabancı memleket manzaraları ve hayatı görüldüğü için sinemaya gitmek elbette faydalıdır.

■

Kıbrıs'tan Bay Y. Akşit'e:

Sizin çocuk doğuramıyacak bir kadınla evlenmeniz Allahın bir takdiridir. Karınızı çok sevdiğinize göre, kendinize bir evlâtlık alarak çocuk hasretini onunla gidermenizi tavsiye ederiz.

■

İstanbul'dan Bay Ayhan Anak'a:

Karikatürünüzü aldık. Fakat çizgileriniz henüz zayıf. Sonra daha hoşa gidecek mevzular seçmelisiniz. Başarılar dileriz.

■

Atina'dan Bay Ziya'ya:

Verem, bugün için amansız bir hastalık olmak sıfatını kaybetmiştir. Size de âcil şifalar temenni ederiz. Resminizin basılmasına imkân bulamadığımız için üzülüyoruz.

■

Ankara'dan Bay İsmail Tansan'a:

Kirpiklerin dökülmesi muhtelif sebeplerden olur. Bu, ancak sizi muayene ile anlaşılır. Hemen bir hekime müracaat ediniz.

■

Sıvas'tan Bay Adnan Adlığ'a:

Artistliği tahsile değil, tahsili artistliğe tercih ediniz. Zaten tahsilsiz artistliğin kıymeti olmaz.

■

Ankara'dan Bay İ. A.'ya:

Amatör hikâyeleri neşretmiyoruz. Okuyucularımız tanınmış yazarların hikâyelerini tercih ediyorlar.

Diyarbakır'dan Bay Reşit Şişman'a:

Köroğlu'nun atının hâlâ yaşamakta bulunması bir masaldan ibarettir. Halk böyle şeylerden hoşlanır. Siparişiniz ödemeli olarak yollanmıştı. İsminizin mânasını vereceğiz.

■

Diyarbakır'dan Bay Ali Çelik'e:

Himalâya'nın Everest tepesine de Sir George Everest çıktı. O tepe bu yüzden kâşifin adını aldı. Fatih Mehmet ilk defa 1444 te ve 12 yaşında hükümdar oldu. Titanik 14 nisan 1912 de battı.

■

Maraş'tan Bay Cemil Şirikçi'ye:

Tavla, dama, satranç oyunlarının Romalılar devrinden evvel de mevcut olduğunu ansiklopediler yazmakta, fazla bilgi vermemektedirler. Çin veya İrandan çıktığı rivayet ediliyor.

■

İstanbuldan Bay Şanver Ömer'e:

Gönderdiğiniz bilmeceye teşekkür ederiz. Yeri ve kareleri muayyen olduğu için şekil değiştiremiyoruz. Ömer ismi tetkik ediliyor. Şanver'in mânası açıktır «Ün kazanı» demektir.

■

Bay Yusuf Koparatla Niyazi Kayrakoğlu'na:

Biriniz benzinci, diğeriniz şoför olarak Amerikaya gitmekle orada kendinize iyi bir istikbal sağlayıp döneceğinizi zannetmiyoruz. Bu işlerinizi memleketinizde de ilerletebilirsiniz. İleride bir fırsat bulursanız gidersiniz, İngilizceyi öğrenmeniz şartiyle. İki liralık posta pulunuzu iade için adresinizi rica ederiz.

YENİ ÇIKAN KİTAPLAR

BUGÜNKÜ DİLLE FUZULİ — Büyük Türk şairi Fuzulinin şiirlerinin bugünkü dile çevrilmiş örnekleri. Çeviren Fikret Baha Berke. 96 sahife, 3 lira.

BAŞTANBAŞA — Şiirler. Yazan: Osman Atilla. Kıymetli şair bütün şiirlerini bu kitabında toplamıştır. Fiatı: 2,5 lira.

MANEVİ SİLÂH MORAL — Yazan: Faik Türkmen. Demokratik terbiye ve ahlâk cemiyeti neşriyatı. 352 sahife, fiatı: 5 lira, Ankara.

ÜÇÜNCÜ CİHAN HARBİ NASIL BAŞLAYIP NASIL BİTECEK? — Yazan: Edwin Erih Dwinger. Çeviren: Şevket Dilmaç. 116 sahife, fiatı: 250 Kr. İstanbul.

BAHAR ŞİİRLERİ ANTOLOJİSİ — Genç şairlerimizin ilkbahar üzerine yazdıkları şiirler. Hazırlıyanlar: Tahir Hayrıoğlu - Erdoğan Alkan. 80 sahife, 200 Kr. İstanbul.

ÜÇÜNCÜ KATIN İNSANLARI — Şiirler. Yazan: Eski Basın - Yayın ve Turizm Vekili Sıtkı Yırcalı. Ajans Türk Yayınları. 84 sahife, 2,5 lira. Ankara.

BİZANSIN SON NEFESİNDE — Tarihi roman. Yazan: Mika Valtari. Çeviren: Şevket Dilmaç. 228 sahife, 5 lira. İstanbul.

EDEBİ KONUŞMALAR — Yazan: Necdet Evliyagil. Bu eserde muharrir İstanbul Radyosunda yaptığı edebi konuşmaları biraraya toplamıştır. Ajans Türk Yayınları. 203 sahife, 5 lira. Ankara.

BAHAR geldi!

1959'da

40 APARTMAN DAİRESİ

ve

1,5 MİLYON

liralık çeşitli para ikramiyeleri

Tamamı

3 *milyon* lira

Baharda tabiat yeniden taşıp kaynar,
yeni ümitler canlanır...

Ümitlerimizin gerçekleşmesi
en iyi temennilerimiz arasındadır.

YAPI ve KREDİ BANKASI

TİBET

Komünist Çin'e karşı ikinci bir Cezayir haline gelmek istidadında olan Tibet hâlâ günün konusudur. Bu esrarengiz memleketle ilgili olarak konuşulan ve bu yazıda bulacağınız bazı konular:

- **Sis ve bulutların koruduğu yaşıyan Buda, yani Dalai Lama Hindistana nasıl kaçtı?**
- **Yeni Dalai Lama'nın bedenine girmek için kırk dokuz gün gölde bekliyen ruh.**
- **Tibette yalnız erkekler birçok kadın almaz, kadınlar da birçok erkekle evlenirler.**
- **Tibet kâhinleri 14. Dalai Lama'yı ancak bir istihare sonunda bulabilmişlerdi.**

DÜNYANIN damında akşam olmuştu. Nal sesleri ve koşum şakırtıları arasında küçük bir kervan karanlık dağ yollarında ilerliyordu. Ötelerde karlı tepeleri ile Himalayalar vardı. Arka taraflardan, kervanı takibeden Kızıl Çinlilerle muharebeye tutuşmuş Tibetli Khamba kabilesi halkının silâh sesleri geliyordu. Kervanın öncüleri, komünist Çin paraşütçülerinin yol boyunda mevzilenmiş olup olmadıklarını anlamak için güzergâhı kontrol ediyorlardı. Asker, kabile halkı, devlet ricali ve katırcılardan müteşekkil bu 110 kişilik kervanın tek düşüncesi, aralarında bulunan 23 yaşındaki Allah - Kıral 14. Dalai Lama'nın sağ salim Tibet'ten kaçmasını sağlamaktı.

Dalai Lama ve beraberindekiler gece yol alıp gündüz Lama manastırları, kasabalar ve Khamba kabilesi çadırlarında saklanarak başşehir Lhasa'dan kaçarlarken, Kızıl Çinliler de, Allah - Kıral'ın kaçmasını sağlamak için isyan eden Lhasa halkını sindirdiklerini iddia ediyorlar, Tibet'in başşehri Lhasa'nın sokak ve meydanlarında yüzlerce Tibetlinin cesedi yatıyordu. Komünistler Dalai Lama'yı arama faaliyetlerine ara vermemişlerdi. Fakat Tibetin genç hükümdarı on beş gün süren eziyetli bir yolculuktan sonra Hindistan sınırı üzerindeki Towang kasabasına ulaşmağa muvaffak oldu. Oradan da Hindistana iltica etti.

TAMPON DEVLET

Tibet, asırlardır Moğollar, Mançuryalılar, ekseriya Çinliler olmak üzere birçok müstevlinin istilâsına maruz kalmıştı. Çin her kuvvetli zamanında Lhasa'yı işgal etmek için asker göndermiş, Tibetliler de Çin'in her zayıf düştüğü zaman bu askerleri Lhasa'dan sürmüşlerdi. Bu işgal kuvvetlerinden biri de, Rusyanın Ortaasyadaki tecavüzlerinden kuşkulanarak 1904 te Hindistandan gönderdiği kuvvetlerle Lhasa'yı işgal eden İngiltere idi. Pek burun buruna gelmek istemeyen İngiltere ile Çarlık Rusyası 1907 de bir antlaşma imzalayarak Tibeti tampon bir devlet haline getirdiler. Mahiyetini tasrih etmek ve Tibetlilerin fikrini almak lüzumunu dahi duymadan, Çinin Tibet üzerindeki hükümranlığını tanıdılar. Bu hal Tibete çok pahalıya mal oldu. Topraklarının mühim bir kısmını kaybetti. 3.000.000 luk nüfusunun 1 milyon 700.000 i bugünkü Tibet sınırlarının dışında kaldı.

Yine yüzyıllardan beri Tibetlilerin tek savunmaları Tibet Budizminin üç incisi olan Buda, Kaideler ve Cemaate olan inançlarıdır. Memlekette bütün iktidar Lama denilen keşişlerde ve asillerdedir. Lamalara evlenme müsaadesi tanıyan Kırmızı Şapkalılar mezhebi zamanla bekâr Sarı Şapkalılar mezhebi tarafından mağlûp edilmiştir. 1557 de bir Moğol hanı hükümdarlık mührünü Sarı Şapkalılar mezhebinin reisine vermiş ve onu Dalay (Zekâ Okyanusu) Lama ilân etmiştir. Potala Sarayı 5. Dalai Lama tarafından yaptırılmıştır. Yine en büyük öğretmenine Panchen (Hoca) Lama unvanını veren ve kendisine Tibetin ikinci büyük şehri Shigatse'yi bağışlıyan da odur. Bu suretle o zamandan beri devam edegelen bir rekabetin de tohumlarını atmıştır. Hindistandaki hâkim kuvvetler Dalai Lama'yı tutmuş, Çindekiler de Panchen Lama tarafını iltizam etmişlerdir.

14. DALAİ LAMA

Şimdiki Dalai Lamadan önceki Dalai Lama bu serinin en büyüklerinden biri idi. Çok yaşadı ve iyi bir idare gösterdi. Devlet kâhinlerinin artık sonunun geldiğini haber vermeleri üzerine son bir fotoğraf çektirmek üzere Nepal'den bir fotoğrafçı çağırttı. Kısa bir müddet sonra da öldü. Tibetlilerin inanışına göre Dalai Lama yaşıyan Buda idi. Buda'nın ruhu Dalai Lama'da yaşıyordu. Her Dalai Lama ölünce aynı ruh yenisine geçer, bu suretle Buda'nın ölmezliği sağlanmış olurdu. Ruhun bedenden kolayca çıkması için de ceset parçalanırdı. 13. Dalai Lama'nın da cesedi parçalandı. Yine aynı inanışa göre ruh, Dalai Lama olacak yeni doğmuş bir çocuğun bedenine girmeden önce 49 gün meşhur Chö Kor Gye gölünde yaşardı.

Eski Dalai Lama'ya ait ruhun bedeninde yaşıyacağı yeni doğmuş çocuk kimdi? Hükümeti idare eden naip, Chö Kor Gye gölüne giderek, gölün ayna gibi pırıl pırıl sularına baktı. Orada üç katlı bir Lama ma-

BAŞVEKİL — Çinlilerin isyan elebaşısı ilân ettikleri eski Başvekil Lohangwo, Hindistanda.

TİBETLİ ÇEHRELER — Tibetteki Tibetliler Dalai Lama'larını kaçırabilmek için kızılla mücadele ederken, Hindistandaki Tibet ileri gelenleri de ona dua ediyorlardı.

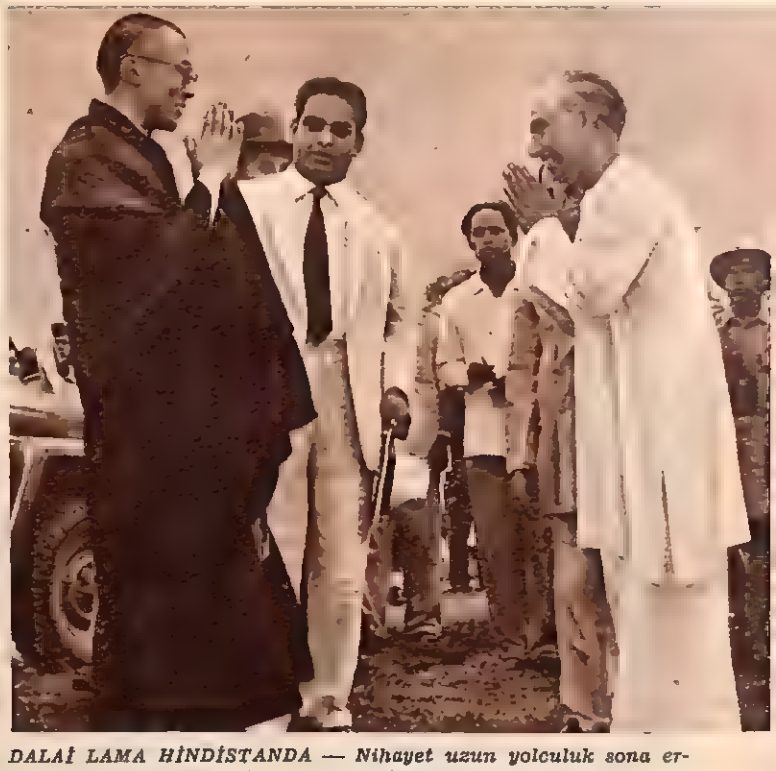

DALAİ LAMA HİNDİSTANDA — Nihayet uzun yolculuk sona ermiş ve Dalai Lama Hindistana sığınmağa muvaffak olmuştu.

nastırı gördüğünü söyledi. Manastırın altın damı firuzelerle beneklenmişti. Naip ayrıca bir de, Lhasa'lıların bilmediği sivri tepelikli bir çiftlik evi ve buna uzanan yılankavi bir yol görmüştü.

Araştırma ekipleri dört bir yana dağıldı. Fakat hepsi elleri boş döndü. Yeni Dalai Lama olacak çocuğu bulamamışlardı. Nihayet ikinci yılın sonunda, Tibetin en eski manastırı olan Samye'nin kâhini istihareye yattı. Araştırmaların Çine, büyük ölçüde Tibetlilerle meskûn, Tsinghai'ye yöneltilmesini söyledi.

Rahipler kervanı Tsinghai'de Dokuzuncu Panchen Lama'yı buldu. Panchen Lama, 13. Dalai Lama ile geçinemiyerek Çine kaçmıştı. Ölüm halinde idi. Rahiplere çok iyi davranarak Dalai Lama olabilecek üç çocuğun adlarını verdi. Bu çocuklardan biri, rahipler kervanı Tsinghai'ye geldiği sırada ölmüştü. İkincisi rahipleri görünce bağıra çağıra kaçtı. Rahipler üçüncü çocuğun oturduğu Koho Nor gölü kıyısındaki eve gidince hayretle duraladılar.

Naibin dediği gibi ev sivri tepelikli idi. Önünden yılankavi bir yol geçiyordu. Yanında altın damı firuzelerle bezenmiş üç katlı bir manastır vardı. Huşu içinde olan rahipler çiftlik binasına yaklaştılar. O sırada küçük bir çocuk «Lama... Lama...» diye bağırarak kendilerine doğru koştu. Adı Lhambo Dhondup idi. İki yaşında var yoktu.

Rahipler çocuğu sorguya çektiler. Çocuk heyetteki herkesin dinî rütbesini doğru olarak söyledi. Hattâ rahiplerin yanındaki uşakları bile tanıdı. Sıra kendisi 13. Dalai Lama iken kullandığı eşyaların teşhisine gelmişti. Çocuk bunu da yaptı.

Yeni Dalai Lama'yı Lhasa'ya götürmek, bulmaktan zor oldu. Tsinghai'deki vali, çocuk için 30.000 dolâr vermedikleri takdirde götüremiyeceklerini söyledi. Rahipler mecburen bu parayı ödiyerek yola çıktılar. Fakat sınırda durduruldular. Vali daha para istiyordu. İki yıl süren görüşmelerden sonra rahipler 90.000 dolâr daha ödiyerek o zamana kadar dört yaşını doldurmuş olan Dalai Lama'yı Lhasa'ya götürdüler.

TİBET

14. Dalai Lama'nın ileride hüküm süreceği Tibet, eski doğu derebeyliğinin bir yadigârı, dağlar ve yanardağ ağzını andıran vâdilere kurulmuş bir ülkedir. Halkı neşeli fakat son derece pistir. Nüfusun beşte dördü, manastırlarda yaşıyan beşte birinin geçimini sağlamak için çalışır. Rahiplerden geri kalan küçük arazi de ya Dalai Lama'nın, yahut da birden fazla kadınla evlenmek, birden fazla koca almak suretiyle ad ve topraklarını muhafaza edebilmiş olan 150 asîl aileye aittir.

Halk son derece dindardır. Yüzlerce manastırda binlerce rahip ve rahibe yaşar. Bunlar bütün vakitlerini ibadetle geçirirler, halkın dudaklarından dua eksik olmaz. Yer tanrılarını kızdırmamak için altın madenlerini işlemezler. Yalnız nehir yataklarındaki altını toplamalarına müsaade edilmiştir. Tibet inanışına göre ruh ebedîdir. Beden göçtükten sonra ruh yeni bir bedene girer. Ruhun rahatça ölü bedeninden çıkmasını sağlamak için de Dalai Lamalarda olduğu gibi ceset parçalanır. Onun için bir Tibetli ölünce cesedi ölüler tepesine götürürülür, parça parça edilen ceset, vahşi kuş ve hayvanlara bırakılır. Oğullar babalarının kafataslarını saklıyarak su kabı olarak kullanırlar. Bu, atalara bir saygı ifadesidir.

14. Dalai Lama 1940 da tahta oturtulmuştu. Ailesi de onunla beraber Lhasa'ya getirilmiş, babasına asalet pâyesi verilmişti. Fakat Dalai Lama onları pek az görebiliyor, bütün vakti rahip öğretmenleri arasında ve karmakarışık dinî törenlerde geçiyordu. 14 yaşına basınca büyük manastırların ileri gelen rahipleri ile din münakaşaları yapmağa başladı. Henüz memleketin idaresini eline almak için çok genç olduğundan devleti naipler idare ediyordu. 1947 de bu naipler birbirlerine girdiler ve Tibette bir iç harb çıktı. Fakat Çinde baş gösteren iç harb, Tibet için daha büyük bir önem taşıyordu. Netekim Çin iç harbini kazanan kızıllar 1950 de Tibete girdiler. Tibetin Birleşmiş Milletlerden yardım isteği cevapsız kaldı. Dalai Lama iktidarı ele alarak kızıllarla müzakereye girişti. Varılan anlaşmaya göre Tibet muhtariyetini muhafaza edebilecek, Dalai Lama'nın hak ve imtiyazlarında hiçbir değişiklik olmıyacak, buna mukabil Tibetin dış münasebetlerini Kızıl Çin kontrol edecekti. Dalai Lama altı ay Kızıl Çinde kalarak birçok yerleri ziyaret etti. 3.000 Tibetli öğrenci Kızıl Çin okullarına gönderildi. Fakat Tibetin sınır bölgelerinden Khamba'ya nüfuz etmiş olan Çinliler buradaki manastırları soyup soğana çevirdiler. Şahıslar elindeki toprakları aldılar. Muharip bir kabile olan Khambalılar silâha sarıldı. Tam dört yıl Çinlilerle çete harbi yaptılar.

Lhasa'da 5.000 kişilik bir kuvvete kumanda eden Kızıl Çin komutanı, Dalai Lama'dan bu işe bir son vermesini, suçluların cezalandırılmasını istedi. Dalai Lama oralı olmayınca da 1959 martında bir kuvvet gösterisinde bulunmağa karar verdi. Dalai Lama'yı yalnız olarak karargâhına davet etti. Bu davet Tibetlileri büsbütün tahrik etti. Gizli depolardan silâhlar çıkarıldı. Khamba muharipleri Lhasa'ya sızdı. Dalai Lama hayatını kurtarmak için yanında annesi, iki kardeşi, devlet ricali ve muhafızları olduğu halde 17 martta Hindistan sınırına doğru Lhasa'dan yola çıktı. Yanındaki rahiplerin ifadesine göre devamlı sis ve bir bulut kafileyi düşman uçaklarından gizliyordu. Ancak Dalai Lama sağ salim Hindistana ulaştıktan sonra sis ve bulut kaybolmuştu.

Komünistler ancak üç günlük bir çarpışmadan sonra Dalai Lama'nın kaçmış olduğunu anladılar. Bunun üzerine 22 yaşında bir genç olan ve kendi manastırındaki rahipleri bile idareden âciz bulunan 10. Panchen Lama'yı devlet reisi ilân ettiler. 60.000 ile 80.000 kişi arasında bir Çin kuvveti Tibete girdi. Bu durum Tibet kabilelerini birleştirdi ve 100 bin kişilik bir kuvvet halinde Çinlilerin karşısına dikildiler. Tibet bir ihtilâl alevi ile yanmağa başladı. Asyada bir Cezayir doğuyordu.

İKİ RAKİP — Dalai Lama (sağda) ile Panchen Lama, Dalai Lama'nın komünist Çini ziyareti sırasında kızılların tertip ettikleri bir toplantıda.

KAYNIYAN SÜKÛN — Tibet, mistik Petala Sarayından sokaklarına kadar bir sükûn içinde. Fakat ihtilâlcilerin devirdikleri telgraf direkleri ile kapanan bu sokaklarda sükûn, için için kaynıyan bir yanardağ sükûnudur.

İsimlerinizin Mânasını Biliyor musunuz ?

Okuyucularımızın mânalarını tekrar istedikleri isimlerin hangi sayılarımızda çıktığını bildiriyoruz: Aynur 66, Aydın 74, Bengi 46, Burhan 97, Burhin 105, Eribe 91, Fiken 54, Mihriban 64, Nedime 69, Necdet 91, Necat 103, Orhan 69, Osman 85, Süleyman 46, Süheylâ 46, Süreyya 61, Sermet 67, Sabiha 93, Şükûfe 68, Tülay 69, Ülgen 114, Yılmaz 81.

Örkün +

Türk Dil Kurumu Taramalarında, öztürkçe olan bu isme «tufan, tuğyan, panik» mânaları verilmektedir. Yeni nesilde erkek ismi olarak kullanılıyor.

Fatin +

Arapça bir sıfat olan bu kelime «Zihni açık, uyanık» anlamındadır ve erkek ismi olarak kullanılır. Adaşlar arasında, zamanındaki şairlere dair olan «Hatimet-üş-Şuara» adlı biyografik eseriyle tanınmış Davut Fatin Efendi ile tanınmış astronomi bilginlerimizden merhum Profesör Fatin Gökmen de bulunuyor.

Nevin +

«Yeni» anlamına gelen Farsça bir sıfat ve kadın ismidir. Adaşlar arasında sahne sanatkârlarımızdan Nevin Seval, Nevin Aypar ve ses sanatkârlarımızdan Nevin Demirdöven vardır.

Velit +

Arapçada «Yeni doğmuş çocuk, sabi» anlamına gelir. Erkek isimlerindendir. Adaşlar arasında bulunan Ebüzziya Velit tanınmış gazeteci ve yazarlarımızdandı. 1945 te vefat etti.

Nâfi, Nâfia +

Kadın ve erkek isimleri arasında bulunan bu kelime Arapça bir sıfattır. «Faydalı» anlamına gelir. Adaşlar arasında bulunan ve «Nâfi Baba» ismiyle anılan Mehmet Abdünnâfi son asrın şeyhlerindendi, 1911 de öldü. Mehmet Nâfi Efendi, Abdülmecit zamanında elçiliklerde, nazırlıklarda bulunmuş edib ve şair olarak tanınmış devlet adamlarımızdandı.

Ulug +

Ulu kelimesinin anlamdaşıdır. «Büyük, azîm» anlamına gelir. Erkek adı olarak kullanılan bu ismin adaşları arasında bulunan Uluğ Bey, Timurlengin torunlarından ve Semerkant hükümdarlarından, meşhur matematik ve astronomi âlimlerindendi. Semerkantta bir medrese ve rasathane yaptırdı. Matematik ve astronomiye ait eserler yazdı.

Erinç +

Öztürkçe erkek isimlerindendir. «Huzur, refah, sükûn» anlamına gelir.

+ İşaretli isimlerin mânaları okuyucularımız tarafından istenmiştir.

BUNLAR NEDİR ?

1. Yazı makinesi, 2. Fışkıran su, 3. Telefon âhizesi, 4. Toz şeker, 5. Boya fırçası, 6. Çatal.

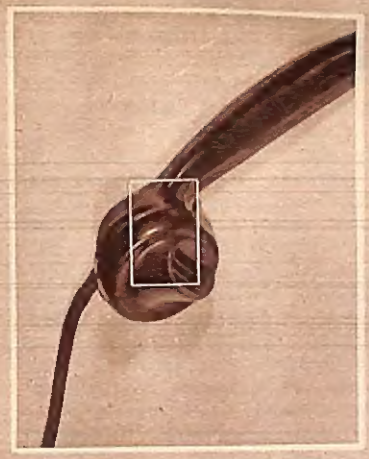

NEZAKET KAİDELERİNİN İNCELİKLERİNİ BİLİYOR MUSUNUZ ?

• Geleneklere bağlı memleketlerde yolculuk kıyafetiyle, saç sakal karışık ve tozlu vaziyette büyük lokantalara uluorta girmek, misafiri bulunduğunuz cemiyeti hiçe saymak demektir.

• Burada nasıl, tramvayda, otobüste, dolmuştu ve vapurda yüksek sesle yabancı dillerde konuşanları hoş karşılamıyorsak, misafiri bulunduğumuz memlekette de aynı şeye dikkat etmeliyiz. Diğer yandan ana dilinizi anlıyamadıkları için yabancıları küçümsememek, onlarla alay etmemek lâzımdır.

• İndiğiniz otelde, eşyaları oraya buraya atarak ortalığı muharebe meydanına çevirmemek, tuvalete pijamayla gitmemek, koridorlarda yüksek sesle konuşmamak, kapıları gürültü ile çarpmamak, hesabı öderken — şayet bir yanlışlık olmuşsa — bunu söz düellosu şeklinde halletmemek nezaket kaidelerinin en tabii icaplarındandır.

• Nezaket kaideleri memleketten memlekete değişir. Birinde mubah olan, bir diğerinde ayıptır. Meselâ, Almanyada haşlanmış patates katiyen bıçakla kesilmez, çatalın yan tarafı ile ikiye bölünür. Buna mukabil Fransada patatesi dilediğiniz şekilde yiyebildiğiniz halde, yeşil salatayı bıçakla kesmeğe kalkışırsanız, komşu masaların acayip nazarları ile karşılaşırsınız.

• Dolaştığınız yabancı memleketlerde hoşunuza giden insan tiplerini objektifinizle tesbit etmeden önce, müsaade istemek en tabii harekettir. Bu konuda en ufak bir düşüncesizlik bazan nahoş hâdiseler bile doğurabilir.

• Bilhassa Orta Avrupa memleketlerinde, bir lokantada masaya oturmadan önce — şayet sofrada sizden önce gelmiş bir kimse varsa — müsaadesini almak lâzımdır. Kalkarken de masa komşunuzu selâmlamanız icap eder. Memleketimizde buna maalesef riayet edilmiyor.

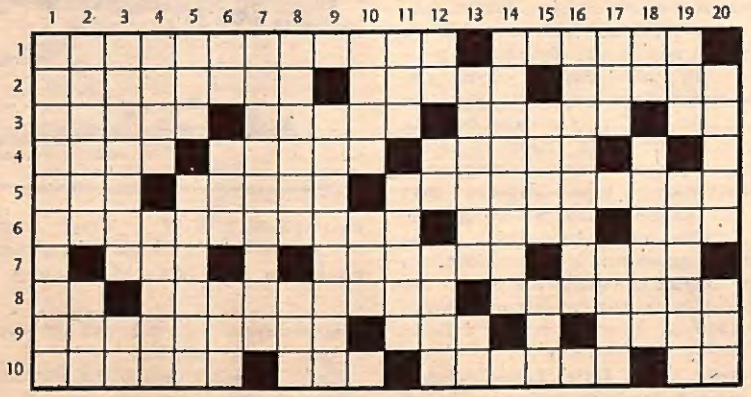

BİLMECE

SOLDAN SAĞA: 1: Çok zenginlere takılan bir lâkap (çoğul) — Buğday tozu ahzeden. 2: Sözünde ısrar eden — Kuyuya atılan peygamber — Soluk. 3: Bir nevi çırak — Güzel yüz anlamında bir kadın ismi — Lâkin — İnfial nidası. 4: Taburdan büyük olan birlik — Sebzelerden — Karaciğere komşu iç uzuvlarımızdan. 5: Karadeniz uşağı — Büyük un torbası — Hayli büyük köy efendisi (iki kelime). 6: Kepazeler sürüsü — Tersi validenin erkek kardeşi — Bir emir. 7: Fransada güzel bir kıyı şehri — Yazı sahifesi — Hoş kokulu bir saksı çiçeği. 8: Yılın bölümlerinden — Cami kuleleri — Büyükanneler. 9: Çağlayanlar — Bir deniz ölçüsü — İnşaat malzemesinden. 10: Belirti — Dedelerin üflediği saz — Gemilerin tahlisiye sandalı — Hitap nidası.

YUKARIDAN AŞAĞIYA: 1: Kanuni devrinin derya kaptanlarından. 2: Valideler — Rüzgâr. 3: Oruç ayı — Diyapazonun sesi. 4: Namzet — Yular (eski terim). 5: Gaz çıkan meme — Yağmura emir. 6: İsim — Köle — Tersi insan derisi. 7: Parasız can yongası (iki kelime). 8: Kartacalı komutan — Geyiklere adını veren bölge. 9: Hile. 10: Üstünde gezdiğimiz uzuv — Hayvan yemeği. 11: Almanyada bir bölge — Pomata. 12: Sahip — Nota — Erkek adı. 13: Minimini — Sıfat takısı. 14: Küçücük parçalar haline getiren. 15: Kavga bıçağı — Büyük. 16: Valide bayan (iki kelime). 17: Tersi demir ip — Terzi malzemesi. 18: Bağışlama — Ara. 19: Nefesli sazlardan — Ürgüp civarında tarihî yer. 20: Caddenin küçüğü — Üstünde trenlerin gittiği yol.

GEÇEN HAFTAKİ BİLMECENİN ÇÖZÜMÜ

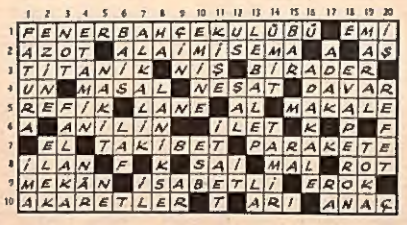

K A R İ K A T Ü R

— Ne o, kendini evde mi zannettin de bulaşık yıkıyorsun?

— Müşterilerden biri bezelye çorbasını pek beğenmedi de!...

— Biraz daha beklerseniz taze balık yiyebilirsiniz...

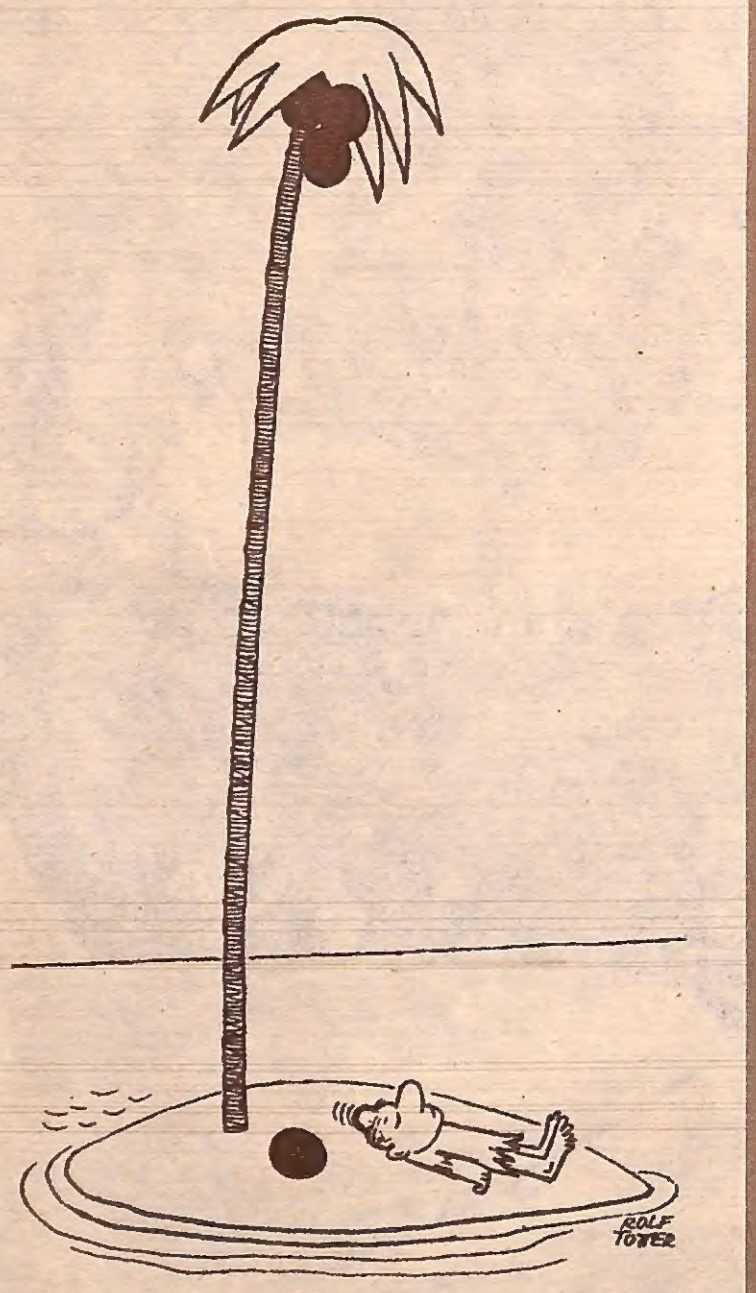

— Hani İtalyancayı çok iyi bildiğini iddia ederdin...

— Sabrınız taşmasın. Salatanızı şimdi getiriyorum...

Bu sahifede çıkan karikatürlerin telif hakları HAYAT mecmuası tarafından satın alınmıştır.

GÜNÜN ÇİFTİ — Efsanevi hazineleri yüzünden adı «dünyanın en zengin adamı» na çıkmış olan Haydarabat Nizamının torunu, Dürrüşehvar'ın oğlu Prens Mükerrem Şah ile Suadiyeli bir Türk kızı olan Esra Birgen, Londra'da evlendiler. Düğünün kırk gün, kırk gece mi süreceği, nerede ve ne zaman yapılacağı Haydarabat Nizamının vereceği karara bağlı... Ancak, yeni evliler istikbali düşünüyorlar. «Kışın Londra'da oturacağız, yazın da İstanbulda» diyorlar. 12 ve 13 üncü sahifelerimizde İstanbulda başlıyan ve Londra'da evlenme ile biten bu aşk hikâyesinin Londra ve İstanbulda yapılmış bir röportajını sunuyoruz.